

Obec Nižná

027 43 Nižná Nová doba 506

KONSOLIDOVANÁ VÝROČNÁ SPRÁVA OBEC NIŽNÁ ZA ROK 2023

V Nižnej dňa, 30.06.2024

Predkladá: Bečková Jana
Samostatný organizačný referent

Ing. Rosina Jaroslav
Starosta

1. obce OBSAH Základná charakteristika konsolidovaného celku	str.
1.1 Geografické údaje	3
1.2 Demografické údaje	4
1.3 Ekonomické údaje	6
1.4 Symboly obce	7
1.5 História obce	8
1.6 Pamiatky	11
1.7 Významné osobnosti obce	14
1.8 Výchova a vzdelávanie	16
1.9 Zdravotníctvo	18
1.10 Sociálne zabezpečenie	18
1.11 Kultúra	18
1.12 Hospodárstvo	19
1.13 Organizačná štruktúra obce	19
2. Rozpočet obce na rok 2023 a jeho plnenie	27
2.1 Plnenie príjmov za rok 2023	29
2.2 Čerpanie výdavkov za rok 2023	29
2.3 Plán rozpočtu	30
3. Hospodárenie obce a rozdelenie výsledku hospodárenia za rok 2023	32
4. Bilancia aktív a pasív	32
4.1 Aktíva	40
4.2 Pasíva	41
5. Vývoj pohľadávok a záväzkov	44
5.1 Pohľadávky	44
5.2 Záväzky	45
6. Hospodársky výsledok	47
7. Ostatné dôležité informácie	56
7.1 Prijaté granty a transfery	56
7.2 Poskytnuté dotácie	59
7.3 Významné investičné akcie v roku 2024	60
7.4 Predpokladaný budúci vývoj činnosti	61
7.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	61
Prílohy	62

Úvod

V súlade s ustanoveniami § 20 a § 22 ods. 10 Zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov predkladáme **konsolidovanú výročnú správu obce Nižná za rok 2023**. Z novelizácie zákona o účtovníctve, t. j. zo zákona z 1. decembra 2011 č. 547/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov vyplýva možnosť účtovným jednotkám, ktoré majú povinnosť zostavovať konsolidovanú výročnú správu aj individuálnu výročnú správu spojiť obe výročné správy a údaje do jedného dokumentu, t. j. konsolidovanej výročnej správy.

V našej obci bol audítorkou Ing. Šaškovou vykonaný audit účtovníctva za rok 2023. Predmetom overovania boli prvotné účtovné doklady za rok 2023, overenie správnosti účtovania podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a platných postupov účtovania.

Zostavovanie konsolidovanej účtovnej závierky pre samosprávu je od 1. januára 2009 zákonnou povinnosťou. Cieľom konsolidovanej účtovnej závierky je poskytnúť informácie o konsolidovanom celku ako o jednej ekonomickej jednotke – princíp fiktívnej ekonomickej jednotky ako aj lepšie riadenie konsolidovaného celku, jeho majetku a záväzkov, nákladov a výnosov. Zostavovanie konsolidovanej účtovnej závierky je proces nasledujúci po zostavení individuálnej účtovnej závierky.

Konsolidovaná výročná správa obce Nižná za rok 2023

1. Základná charakteristika obce Nižná

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov.

1.1 Geografické údaje

Nižná leží na širokej aluviálnej terase rieky Oravy nazývanej „Roveň“. Táto široká "roveň" (nížina = Nižná) vznikla postupným ukladaním kameňa, štrku a piesku prívalovými vodami z topiaceho sa ľadu v teplejších obdobiach doby ľadovej. Má vrchovinový až hornatinový reliéf s výškovým rozpätím 560-1 222 m n. m. (573 m n. m. - stred obce). Leží v strednej časti Oravskej vrchoviny a na východných svahoch Oravskej (Budínskej) Magury.

Oravskú vrchovinu v tejto oblasti tvorí najmä bradlové pásmo, budované z tvrdých jurských vápencov. Útesová časť vrchoviny je preto geologicky veľmi zložitá, krajinársky rozmanitá a jedinečná. Jej pestrý povrch je súčasne nápadne odlišný od vyrovnaných, pravidelných tvarov flyšových hornín Budínskej Magury a Skorušinských vrchov. V prírode to môžeme pozorovať ako pás útesov (vápencové skalky), na ktoré nás upozorňuje najmä impozantná Ostražica (767,7 m n. m.). Napriek výškovej prevahe "magurskej" (Budín - 1 222 m n. m.) a "skorušinskej" (Prasatín - 856 m n. m.) (dominanty chotára) možno právom vyzdvihnúť krajinársko-estetické hodnoty a turistickú atraktivnosť mohutných útesov Ostražice. Strmé svahy, bralá a sťažená prístupnosť vrcholu poskytli v dávnej minulosti podmienky aj pre vznik strategicky najvýhodnejšie situovanej pravekej usadlosti na pravom brehu rieky Oravy - opevneného halštatského hradiska, ktoré bolo významným centrom už od konca mladšej doby bronzovej. Okrem prírodných hodnôt má teda kužeľovitá Ostražica aj pozoruhodný historický a kultúrny význam. Z historického - paleontologického hľadiska je zaujímavá aj lokalita starého lomu východne od Kováčovej (715 m n. m.), kde sa našli viaceré vzácne skameneliny (amonity, trilobity, numulity). Podľa zemepisnej polohy a nadmorskej výšky priradíme chotár Nižnej do mierne teplej až mierne chladnej oblasti s bohatými zrážkami.

Rieka Orava

Ďalším, osobitnú pozornosť zasluhujúcim si krajinným prvkom v chotári Nižnej je rieka Orava so sieťou menších ľavostranných prítokov a Studený potok (Studená), ktorým sa ťahá aj juhozápadná hranica katastra. Tieto rieky dodnes patria k najčistejším tokom Slovenska. Zachovalé, plne rozvinuté brehové porasty a čistá voda poskytujú vhodné podmienky na existenciu druhovo pestrých spoločenstiev rastlín a živočíchov. Na rozdiel od Oravy, ktorá má v chotári charakter pokojnej podhorskej rieky s nehlboko klenutými zákrutami a jemným dnom, je Studený potok od prameňa až po ústie pri Červenej skale (Lučivný 840 m n. m.) divokou horskou bystrinou. Súčasne je zaujímavý z hľadiska vývoja riečnej siete. Práve údolie Studeného potoka je v

podstate jedinou oblasťou Oravy, kde sa výrazne prejavila činnosť ľadovcov. Mohutný ľadovec, ktorý uložil v Zuberskej kotline morénu, bol príčinou povodní v teplejších obdobiach. Rozvodnená Studená donášala žulové balvany až po dnešné ústie do Oravy a pri vlastnom ústí doniesla súčasne mohutný náplavový kužeľ zo žulového materiálu. Studený potok tým, že prudko naráža na Oravu a prináša množstvo balvanov, tlačí Oravu neustále proti stenám Červenej skaly a tak výrazne mení aj charakter toku rieky pod Nižnou.

Flóra

V lesných porastoch, súvislejšie komplexy ktorých sa nachádzajú vo vyšších polohách Oravskej Magury (Budín, Kýčera, Zmrazov, Lučivný) a Skorušinských vrchov (Prasatín, Solisko, Krásnický vrch) prevláda smrek obyčajný, miestami je vtrúsená jedľa a buk. Na Prasatíne je početnejšia borovica lesná a breza bradavičnatá. Z bylín nájdeme v lesoch typických zástupcov jedľobučín so smrekom ako je kyslička obyčajná, zubačka cibulkonosná, tŕňovka dvojlistá, kopytník európsky, srnovník purpurový, žindava európska, pakost smradľavý. Na rozvoľnených miestach sú hojné čučoriedky a na rúbaniskách jahody, maliny, vŕba úzkolistá, Veronika lekárska. Hubárske terény (hríb smrekový, suchohrúb, plávka, bedla, kuriatka, podpňovka) lákajú zberateľov. Druhovo pestré a esteticky pôsobivé sú spoločenstvá na brehoch vodných tokov. Tieto zaradujeme do skupiny jelšových a jaseňovo-jelšových lužných lesov podhorských a horských. Farebnou pestrosťou pútajú porasty veternice hájnej a iskerníkovitej, blyskáč jarný, chochlačka plná, netýkavka nedotklivá, hluchavka škvrnitá. Miestami je hojná, na jar vyhľadávaná snežienka jarná. Príjemnou vôňou na seba upozorňuje lykovec jedovatý. Na brehoch Studeného potoka rastie dekoratívna myrikovka nemecká a divozel. Z biologického a estetického hľadiska sú krovinaté stráne s lieskou obyčajnou, hlohom, svíbm krvavým, trnkou, šípkou, kalinou obyčajnou, bazou červenou a čiernou. V chotári rastie aj veľké množstvo liečivých rastlín. Možno tu nazbierať repík lekárske, materinu dúšku, ľubovník bodkovaný, šalviu lekársku, čakanku obyčajnú, kostihoj lekárske. Botanicky zaujímavou lokalitou je vápencová Ostražica. Na skalných stenách rastie tu napríklad rozchodník biely a rozchodník prúdový.

Fauna

Početnosťou, rozmanitosťou tvarov a jedinečnosťou životných prejavov nezaostávajú za rastlinstvom. Nižnej ani živočíšne spoločenstvá. Druhovo najpočetnejšia je skupina nižších živočíchov - bezstavovcov. V lesoch, na lúkach i na poliach je rozšírená fauna pavúkov, z ktorých sa vzácnne vyskytuje aj lovčík pobrežný. Žije v močiaroch a lesných priekopách. Pozornosť milovníkov prírody v blízkosti vôd pútajú vážky ako hadovka obyčajná, šidieľko červené a malé, šidieľko obyčajné a vážka obyčajná. Mnohé druhy chrobákov sú pre svoju užitočnosť chránené. Patrí medzi ne napríklad svižník poľný, bystruška kožovitá, bystruška fialová a zlatá, potápník obrúbený. Z motýľov získavajú obdiv elegantné, pestrofarebné babôčky (pávooká, admirálska, osiková, žihľavová), žltáček raštieľakový a žeruchový, dúhovec väčší. Vzácnne sa v chotári vyskytuje aj jeden z najväčších denných motýľov strednej Európy - vidlochvost feniklový.

Na Ostražici bol v minulosti pozorovaný aj vzácny (ohrozený) jasoň červenooký, húsenice ktorého sa živia na rozchodníku bielom.

Rieka Orava je vyhľadávaným miestom rybárov. Z pôvodných druhov rýb sa vyskytuje pstruh potočný, lipen obyčajný, jalec obyčajný a hlavatý, čerebľa, plotica a červenica, belička, početné sú tu mreny a podustvy, nosále. Až tu vytiahne kráľovná našich vôd, hlavátka. Vysádzaním rýb do Oravskej priehrady, VN Tvrdošín i do Oravy objavujú sa i v rieke pstruhy dúhové, kapor, zubáč, pleskáč a štika.

Obojživelníky v okolí Nižnej reprezentuje skokan hnedý, ropucha obyčajná a zelená, kunka žltobruchá. Na brehoch Studeného potoka a v lesných kalužiach možno zjari nájsť mloka horského a karpatského, v lesných studničkách salamandru škvrnitú. Z plazov je bežná jašterica obyčajná, slepúch lámavý, vretenica obyčajná. Vzácnnejšie sa vyskytuje užovka obyčajná.

1.2 Demografické údaje

1.2.1. Demografický vývoj za predchádzajúce obdobie

Z pohľadu obyvateľstva ako užívateľov bytov, rozhodujúce ich charakteristiky sleduje demografia. Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov obce Nižná je uvedený v nasledujúcej tabuľke. Údaje uvedené v tabuľke sú zo sčítania ľudu, ktoré na našom území prebehli.

Rok	Počet obyvateľov
1778	769
1828	1433

1870	1426
1910	1092
1930	1066
1940	1072
1950	1367
1961	2366
1970	3662
1980	3822
1991	3910
2001	4073
2010	3971
2011	4017
2012	3996
2013	3985
2014	3991
2015	3984
2016	4006
2017	4000
2018	4012
2019	4008
2020	4020
2021	4027
2022	4024
2023	3983

Celkový počet obyvateľov obce Nižná sa za posledných päťdesiat rokov minulého storočia zvýšil o cca 1651 obyvateľov, pričom nárast zaznamenala obec 1970 cca o 1300 obyvateľov. Tento prírastok súvisel najmä z rozvojom tunajšieho elektrotechnického priemyslu a následnou výstavbou predovšetkým hromadnej bytovej výstavby.

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov dňa 21.5.2021 mala obec 3936 obyvateľov, z toho bolo mužov 1944 a žien 1992. Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva činil 54,78 %.

Za obdobie rokov 2001 až 2010 klesol počet obyvateľov obce Nižná. Občania sa sťahujú za prácou do iných miest a zahraničia. Priemerný ročný prirodzený úbytok predstavuje 16 osôb. Až do roku 2006 narastal počet obyvateľov prirodzeným spôsobom t.j. viac osôb v obci sa narodilo ako zomrelo. Iba v roku 2006 zomrelo o 7 osôb viac ako sa narodilo, avšak k dramatickému zníženiu počtu obyvateľov obce nedošlo, pretože sa zastavil odliv obyvateľstva z obce vysťahovaním. Je však zrejmé, že za celé sledované obdobie sa viac osôb z obce odhlásilo ako prihlásilo. Celkové migračné pohyby za sledované obdobie naznačujú, že odliv obyvateľov obce kulminoval v roku 2003. V tomto roku sa 58 osôb z obce odsťahovalo a 41 prihlásilo. Aj rok 2018 je pod úrovňou r.2001.

V sumáre migráciou poklesol počet obyvateľov obce o 73 osôb.

Vývoj počtu obyvateľov : počet obyvateľov v našej obci od roku 2001 – 2010 ročne klesal. V roku 2013 v porovnaní s rokom 2012 sa počet znížil o 11 obyvateľov a v roku 2014 sa zase zvýšil oproti roku 2013, a to o 6 obyvateľov. V roku 2023 oproti roku 2022 sa počet obyvateľov znížil o 41 občanov.

Z celkového počtu obyvateľov 3983 /muži 1953 a ženy 2030/, počet obyvateľov v časti Zemianska Dedina 251 a Nižná 3732.

V roku 2023 sa v našej obci narodilo 29 detí, z toho 17 dievčat a 12 chlapcov z toho v časti Zemianska Dedina 1 chlapec. Oproti roku 2022 je o 21 detí menej.

V roku 2023 zomrelo 35 našich občanov /17 mužov a 18 žien/ z toho v časti Zemianska Dedina 1 žena a 1 muž. Počet uzavretých sobášov bolo 19, z toho 9 občianskych.

1.3 Ekonomické údaje

Ekonomickú aktivitu obyvateľstva v obci v r.1970 až 2021 zachytáva nasledovná tabuľka:

	1970	1980	1991	2001	2011	2021
obyvateľstvo ekonomicky aktívne spolu	1844	1987	2073	1962	1917	2072
v %	50,4	52	53	48,2	47,72	51,49

Negatívny demografický vývoj sa premietol aj do počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, kde v poslednej dekáde pozorujeme jeho zvýšenie o 7 obyvateľov. Jeho podiel podľa posledného sčítania ľudu v r.2021 bol 51,49 %, čo je porovnateľné s celoslovenským priemerom. Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa považujú osoby, ktoré sú v pracovnom, členskom, služobnom alebo v obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnomu subjektu, zamestnávateľa, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku. Medzi ekonomicky aktívnych patria aj osoby v základnej vojenskej službe, náhradnej alebo civilnej službe, na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody -pokiaľ trval ich pracovný pomer, ženy na materskej (rodičovskej) dovolenke, ak trvá ich pracovný pomer a nezamestnaní. Pracujúci dôchodcovia nie sú zahrnutí do počtu ekonomicky aktívnych osôb. Počty obyvateľstva v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku v obci od roku 1970 do r.2021 zachytáva nasledovná tabuľka:

Veková skupina	1970		1980		1991		2001		2011		2021	
Predproduktívny vek		1362		1147		989		866		596		584
	37,2		30		25,2		21,3		14,83		14,51	
Produktívny vek		1998		2295		2414		2422		2829		2676
	54,6		60		61,8		59,5		70,42		66,45	
Poproduktívny vek		302		380		507		785		592		767
	8,2		10		13		19		14,73		19,09	
Spolu	3662		3822		3910		4073		4017		4027	

Z tabuľky je zrejmé, že nepriaznivý demografický vývoj má vplyv aj na vekovú štruktúru obyvateľstva. Zastúpenie predproduktívneho veku sa za obdobie rokov 1970-2021 znížilo až o 778 osôb. Zastúpenie produktívneho veku v absolútnych ukazovateľoch stúpalo. Počet obyvateľov v poproduktívnom narastal a očividne po roku 1991, aj podľa posledného sčítania.

Do obyvateľstva v predproduktívnom veku sú zaradené osoby vo veku do 0-14 rokov.

V produktívnom veku sú zaradení vo veku 15-64 rokov.

V poproduktívneho veku sú zaradení vo veku 66 a viac rokov.

Stav trvale obývaných domov resp. bytov s počtom obyvateľov na 1 trvale obývaný byt v obci Nižná od r.1970 do r.2021 zachytáva nasledovná tabuľka:

Domový a bytový fond	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Trvale obývané domy	409	504	582	616	642	799
Z toho rodinné domy	350	440	547	558	607	716
Trvale obývané byty	853	960	1074	1135	1233	1570
Počet obyvateľov na 1 trvale obývaný byt	4,29	3,98	3,64	3,58	3,69	3,89

Trvalé obývaným domom sa rozumie dom, v ktorom je aspoň jeden trvalé obývaný byt alebo je v ňom umiestnené zariadenie na hromadné ubytovanie osôb aspoň s jednou trvalé bývajúcou osobou.

Rodinný dom je budova určená predovšetkým na rodinné bývanie so samostatným vstupom z verejnej komunikácie; môže mať najviac tri byty, dve nadzemné podlažia a podkrovie. Vlastníctvo nie je rozhodujúce. Patria sem aj nevyčlenené rekreačné chalupy, využívané na rekreáciu.

Za byt sa považuje obytná miestnosť alebo súbor obytných miestností s príslušenstvom, ktoré sú usporiadané do funkčného celku s vlastným uzavretím a sú určené na trvalé bývanie. Trvale obývaným bytom je byt, v ktorom je aspoň jedna osoba prihlásená na trvalý pobyt alebo užívateľ má v ňom dočasný pobyt z dôvodu zamestnania alebo štúdia. Za trvalé obývané sa považujú aj byty, ktorých užívatelia sú dočasne neprítomní, hoci aj na dlhší čas.

Z tabuľky je zrejmé, že v posledných tridsiatich rokoch došlo k nárastu trvalo obývaných domov a bytov, čo sa prejavilo aj v zlepšujúcom sa koeficiente obývanosti ako aj vzrastajúcom počte trvalo obývaných bytov na 1000 obyvateľov. Aj keď počet obyvateľov na 1 trvale obývaný byt sa v sledovanom období znížil zo 4,29 až na 3,89.

Posledné sčítanie prebehlo v tomto roku 2021, ale podrobný prehľad bude dopracovaný v roku 2022. Podľa predposledného sčítania obyvateľov, domov a bytov sa v Nižnej nachádzalo celkovo 799 domov určených celkom alebo čiastočne na bývanie, z čoho bolo trvalo obývaných 616 a trvalo neobývaných 90. Rozdiel 2 domov má charakter ubytovacích zariadení - budov bez bytov (dom č.570 a internát pri SOU). Vo všetkých uvedených domoch bolo zistených celkovo 1247 bytov. Z nich bolo 1135 trvalo obývaných a 110 bytov bolo trvalo neobývaných.

Dôvody neobývanosti 110 neobývaných bytov boli zmena užívateľa (2), určený na rekreáciu (6), uvoľnený na prestavbu (18), nespôsobilý na bývanie (35), po kolaudácii (13), v pozostalostnom alebo súdnom konaní (5), z iných dôvodov (17). Oproti poslednému sčítaniu obyvateľov a bytov v r.1991 narástol počet trvalo neobývaných bytov o 28.

V porovnaní s okresom Tvrdošín, Žilinským krajom a SR je v obci Nižná percento trvalo obývaných domov a bytov vyššie. Priemerné percento obývatel'nosti rodinných domov v obci je porovnateľné s krajským a celorepublikovým.

Kvalitatívnu úroveň bývania charakterizuje aj plošný ukazovateľ bytu - m² obytnej plochy na 1 trvalo obývaný byt a plošný ukazovateľ bytu - m² obytnej plochy na 1 obyvateľa

1.4. Symboly obce

Symbolmi obce Nižná sú:

- a) erb obce
- b) vlajka obce
- c) pečať obce

Erb obce Nižná tvorí v modrom štíte pod zlatou hviezdou zlatý vrch, na temeni s tromi striebornými balvanmi a na úpäti z oboch strán so zelenými ihličnatými stromčekmi.

Erb obce sa používa: a/ na pečatidle obce b/ na insígniách starostu c/ na listinách o udelení čestného občianstva obce Nižná, d/ na budovách, kde má sídlo Obecný úrad v Nižnej e/ na označenie katastrálneho územia obce f/ v rokovacích miestnostiach orgánov obce g/ na preukazoch poslancov obce ako aj pracovníkov obce a obce v korešpondenčnom styku.

Vlajka obce Nižná pozostáva z piatich pruhov vo farbách bielej /1/6/, modrej /1/6/, žltej /2/6/, bielej /1/6/ a zelenej /1/6/. Vlajka je ukončená tromi cípmi.

Vlajku obce Nižná používa starosta a obecné zastupiteľstvo pri slávnostných a oficiálnych príležitostiach obecného, príp. štátneho charakteru a to vyvesením na budovách, v ktorých sídlia, príp. v sieňach, kde sa koná slávnostné zhromaždenie. Výzvu na použitie vlajky vydáva starosta, ktorý zároveň určí spôsob a trvanie výzdoby. Vlajka obce sa môže používať aj vo verejných sprievodoch a pri príležitostnej vnútornej výzdobe miestností a siení, ktoré sú prístupné verejnosti.

Pečať obce Nižná tvorí erb obce Nižná s hrubopisom: „OBEC NIŽNÁ“.

Pečať obce sa používa pri slávnostných príležitostiach – udelenie čestného občianstva, na pečatenie významných listín a dokumentov a pod.

Pečať uschováva starosta obce.

1.5. História obce

Prvé stopy, ktoré v priestoroch dnešnej Nižnej zanechal človek, pochádzajú z praveku a viažu sa k strategicky výhodne situovanému pravekému opevnenému (už spomínanému) halštatskému hradisku Ostražica, ktorý má podobu zrezaného kužeľa s viditeľnými úpravami terénu na vrchole. Z pôvodného sídliska sa dodnes zachovali len skromné pamiatky.

Prvým bádateľom, ktorý tu uskutočnil výskum ešte v roku 1876 bol Mikuláš Kubínyi. Ďalší rozsiahlejší vedecký výskum tu vykonalo o sto rokov neskôr (1979) Oravské múzeum v Oravskom Podzámku v rámci terénnej výskumnej činnosti. Na viacerých miestach boli vyhlbené sondy, prostredníctvom ktorých sa získali predstavy o vale uzatvárajúcom vrcholovú časť sídliska o rozlohe 4 ha.

Prístup na vrchol pôvodne viedol od severovýchodu alebo juhozápadu. Okraj sídliska bol lemovaný krytou palisádou, z ktorej sa zachovali kolové jamy vyložené kamením. Podľa ich rozpätia mala drevená krytá stavba šírku 4 m a tiahla sa okolo celého vrcholu. Tvorila súčasť obrany sídliska.

Vnútorne priestory boli delené priečkami na menšie celky. Nájdene črepy z nádob, kostené nástroje a kamenné drvidlá svedčia o tom, že tieto priestory neslúžili len na obranu, ale aj na pracovnú činnosť. Podľa použitého materiálu možno usudzovať, že kameň na spevňovanie brehov a budovanie kamenných múrov bol na Ostražicu vyvázaný alebo vynášaný.

Vrchol sídliska - akropola - predstavovala plochu približne 1/3 ha. Jej obdĺžnikový základ ohraničovali kamenné múry vysoké viac ako 2,5 m kombinované drevom. Vykopané sondy ukázali, že z vnútornej strany bol popri kamennom murive miestami zrub a tiež prútené pletivo. Medzeru vyplňala zemina. Zostatky odtlačkov vypálenej mazanice zrubu a tiež prútené pletivo sa nachádzali v kultivovanej vrstve zeme pomiešanej s črepami z nádob.

Obvodový múr so zrubovým alebo pleteným pažením dosahoval hrúbku 80 cm. Na kamennom murive sa nachádzala nadstavbová časť, v ktorej boli rozmiestnení obrancovia. V opevnenom priestore boli do 40 až 120 cm zahĺbené pracovné a sídliskové objekty. Prostredníctvom sond tu boli okrem čiernej kultúrnej vrstvy (karbonizované organické látky) nájdene pieskovcové kamene s črepami, mazanicou a zvieracími kosťami. Možno predpokladať, že to bola už posledná fáza osídlenia.

Podľa úlomkov keramiky zodpovedala dobe laténskej, pravdepodobne s púchovským obyvateľstvom. Zachované črepy pochádzajú zo štvorhých, ryhovaním urobených hrncov, tiež džbánovitých nádob s profilovaným uchom alebo zvislými hrbolkami po okraji zúženého ústia, ale aj črepy z veľkých zásobníkov a iného hlineného riadu.

Z vrchných vrstiev tohto opevneného sídliska pochádzajú zlomky laténskej keramiky s reliéfnym rebrom.

Južná strana opevneného priestoru mala nižší obvodový múr a nachádzali sa tu len drevené stavby na kamennej podmurovke, orientované do radu východ - západ. Najvrchnejší rad mal podmurovku v hĺbke 20-30 cm a mohol tvoriť základ dreveného zrubu ohrady vnútorného opevneného priestoru. V južnej strane sa v hĺbke 60 cm nachádzal kamenný podklad a v rovnakej orientácii aj samostatné sídliskové objekty. Tu bola odkrytá časť chaty zapustenej do kamenného svahu vymurovaním zadnej steny. Na podlahe sa nachádzalo 9 hlinených tkáčskych závaží, črepy halštatskej keramiky, železný švalec. Keďže murovaná stena pokračovala ďalej západným smerom, niet pochýb o tom, že v rovnakej úrovni budú aj ďalšie výrobné či sídliskové objekty. V juhozápadnej časti vrcholu bol odkrytý pomerne tenký múr s jamami po drevených stĺpoch. Tieto múry tvorili obklad drevených konštrukcií.

Sídlisko na Ostražici existovalo už od konca mladšej doby bronzovej a využívané bolo do halštatskej katastrofy (300-100 rokov pred n. l.).

Vzhľadom na pomerne obmedzené výskumy nám však chýbajú doklady o stavebnej urbanistike i funkciách horného opevneného priestoru. Zem tu skrýva ešte veľa tajomstiev, preto sa k nej vracali a vracajú minulí i súčasní literáti a Nižňania si rozprávajú o nej povesti.

14. storočie

Priestor, na ktorom sa rozprestiera dnešná Nižná, bol až do konca 14. storočia súčasťou chotára Tvrdosína, kde bola už na začiatku druhého tisícročia nášho letopočtu zriadená colná stanica. Tamojší obyvatelia ešte v 13. storočí nepodliehali Oravskému hradu, ale pravdepodobne priamo županovi zvolenského kráľovského panstva. Určitá časť obyvateľov bola priamo naviazaná na chod colnej stanice a časť sa zaoberala lovom zveri.

Možno predpokladať, že pri ďalšom osídľovaní Oravy stále viac kolonistov vyhľadávalo jej "rovne", vhodné na poľnohospodárske účely. Viacerí sa usadili aj v dovtedy slabo využívanom priestore pod Ostražicou a vytvorili samostatnú osadu. O jej postupnom osamostatňovaní v 14. storočí svedčí skutočnosť, že v roku 1380 sa Tvrdosín uvádza ako "Twardoschin superior" (Vyšný) a teda je možné, že už existoval aj "Twardoschin inferior" (Nižný).

Sú to však len predpoklady, na ktoré nemáme priame historické doklady.

1395 Nissne Wes

S určitou možno tvrdiť, že o 15 rokov neskôr, teda roku 1395 už dolná dedina Tvvardoschin (Nižná) existovala a v roku 1420 sa už v listinách uvádza pod menom "Nissne Wes" ako príslušnosť Oravského hradu.

O pôvode jej prvých obyvateľov nevieme nič určité. Nevieme, odkiaľ prišli, nepoznáme ich pôvod, národnosť, ale ani ich počet. Počas stredovekej kolonizácie bolo bežným javom, keď nové osady vznikali presídlením určitého počtu ľudí zo starších osád, ktoré už boli zaľudnené, ba preľudnené. Pri osídľovaní Nižnej významnú úlohu určite zohrali aj obyvatelia Tvrdosína. V 15. storočí sa kľčovaním získavala nová pôda pre poľnohospodárske účely a pribúdali noví obyvatelia. Chotár obce bol však ešte začiatkom nasledujúceho storočia neurčitý, najmä od Krásnej Hôrky a Zemianskej Dediny. Uvádzaný bol nasledovne: "Hranice majú s osadou Krásna Huorka spoločné a od obyvateľov Zem. Dediny podobne majú hranice nevyznačené. Za Oravou užívajú pôdu po potok Studená. S Podbielčanmi užívajú pôdu až po Červenú Skalu a po vrch hore prasto."

16. storočie

Začiatkom 16. storočia si šoltýstvo v Nižnej kúpil Andrej Dlholúcky s bratmi od vtedajších držiteľov Oravského hradu Mikuláša a Petra Kôstku.

V daňovom súpise z roku 1547 sa "Nysne wez" uvádza spolu s Krásnou Hôrkou ako príslušnosť Oravského hradu so spoločným richtárom. Napočítaných bolo 10 usadlostí, 4 želiari, 3 bedári, 2 valasi a 2 pastieri. O rok neskôr mala Nižná spolu s Krásnou Hôrkou 12 port a v roku 1588 14 port.

V druhej polovici 16. storočia sa počet rálí pohyboval v rozmedzí 10-17. Súviselo to so stabilitou či nestabilitou pomerov (v rokoch 1556-1559 - 10 rálí; v rokoch 1564-1566 - 17 rálí; v rokoch 1567-1570 - 16 rálí; v rokoch 1572-1578 - 14 rálí). Roku 1597 obec riadil šoltýs Simeon Nižňanský, ktorý si so súhlasom Juraja Thurzu postavil mlyn na Studenom potoku.

17. storočie

V spisoch zo 17. storočia sa Nižná uvádza už oddelene od Krásnej Hôrky. V roku 1612 boli spísané hranice jej chotára, hoci ich vyčlenili pred rokom 1598. Medzi Nižnou, Krásnou Hôrkou a Zemianskou Dedinou hranice tvorili časti chotára: "Skala za Ostražice po Uplaz, role Blažej Nováka z Nižnej, potok Hodočín, jarok Kotelnický, omývajúci časť poľa Škulu z Nižnej, kopanice nad Uplazem, lúky Špana, šoltýsa z Nižnej, potok Kliník, Javorový potuoch, potok Javorov, dolina Javorník, cesta zvaná Krásnohorská, Javorové lúky, roľa Jakuba Dedinského role Kubacsovich a z Krásnej Hôrky, lúky Krásničanov a potok Hodočín." V tomto období sa obec uvádza vo forme Nižnia Wess a Alssoffalu. Ešte v roku 1607 si obyvatelia Nižnej a Krásnej Hôrky prenajali pôdu zrušeného zámockého majera, ktorý sa nachádzal medzi obcami.

Pokojný vývoj v prvom desaťročí 17. storočia bol prerušený protihabsburským povstaním Štefana Bočkaja. Oporou jeho vojenských útvarov boli najímaní hajdúsi, nemajetné vrstvy obyvateľstva. Grupovali sa z radov roľníkov, vyhnaných Turkami a žoldnierov dovtedy slúžiacich v cisárskej armáde. Zhromažďovali sa v pohraničných oblastiach a postupovali územím Slovenska. Po ich prechode bolo možné v Nižnej z 12 domov zdaníť len 5 a zavládol tu hlad. Nižná a ostatné oravské obce museli znášať aj náklady na vojny proti Turkom, ktorých sa zúčastňoval zemepán Juraj Thurzo.

Obdobie nasledujúcich rokov bolo pre Nižnú pokojnejšie. Postupne sa z drancovania spamätávala. Podľa archívnych dokumentov z roku 1615 mala Nižná hole aj v Tatrách - "zvané Osobitá" a jej obyvatelia chovali 400 oviec.

V roku 1619 tu okrem šoltýstva žilo 15 sedliakov a 13 želiarov. Dávky pre Oravský hrad odovzdávali spoločne s Krásnou Hôrkou a to: 20 lukien jačmeňa, 32 lukien ovsa, 1 vola, 50 rýnskych florenov. Okrem toho boli povinní stáť v zbrani, hrad a majere opravovať, do zámku dávať dary, zväzať drevo a kamene potrebné na opravu hradu, platiť dežmu od oviec, dávku od medu, pristavovať kone na dlhé cesty, nosiť pánove listy, čestne poslúžiť hradnému pánovi a jeho deťom pri ich návšteve Nižnej a vhodne sa správať.

Povolené mali variť a predávať pivo.

V roku 1625 Oravské panstvo svojim obciam stanovilo nový súpis poddanských povinností a poplatkov - urbár. Uvádza sa v ňom aj Nižná Ves s presne stanovenou výškou a rozsahom naturálnych a peňažných povinností a poplatkov.

18. storočie - 20. storočie

Napriek negatívnym dôsledkom spôsobenými tzv. zamrznutými rokmi 1715, 1716, ale aj ďalšími pohromami sa Nižná postupne rozrastala.

Nerozvíjaním iných odvetví rozhodujúca časť obyvateľov Nižnej sa až do päťdesiatych rokov 20. storočia zaoberala poľnohospodárstvom. Celé storočie pestovali jačmeň, ovos, raz, ľan a konope. Po roku 1776 sa začali pestovať aj zemiaky, kapusta a krmoviny pre dobytok. Určitá časť obyvateľov si hľadala nové zdroje obživy hlavne v práci s drevom v lese a pri jeho doprave.

K podstatným zmenám nedošlo ani po roku 1918 v správe obce, ktorá mala richtára (neskôr starostu), vicerichtára, pokladníka, tútora, doručovateľa, obecného sluhu a hrobára. Počas prvej ČSR a Slovenského štátu Nižná aj Zemianska Dedina zápasili s nedostatkom finančných prostriedkov. Peniaze chýbali na najzákladnejšie potreby života v obci. Problémy, boli s udržiavaním školy a obdobná situácia bola s elektrifikáciou Nižnej. Hovorilo sa o nej už na zasadaniach obecného zastupiteľstva v roku 1931 a následne takmer každým rokom. Realizovala sa však až v roku 1940. Na Vianoce svietili elektrické žiarovky len v kostole a na notárskom úrade. Dokončená bola v roku 1941.

Napriek zložitej finančnej situácii sa v roku 1936 podarilo postaviť hasičský dom, ktorý sa využíval aj na konanie rôznych kultúrnych podujatí. Známe boli čajové večierky i divadelné predstavenia. Súčasne s vysviackou hasičského domu sa 29. júna 1936 konala aj vysviacka novej motorovej striekačky.

Zdravotnú službu v tomto období v obci zabezpečoval lekár, ktorý mal sídlo v Tvrdošine a filiálka Čsl. Červeného kríža bola v susednom Podbieli. V obci mal sídlo notársky úrad, poštový úrad a skromná železničná stanica. Cez obec viedla štátna cesta s kovovým mostom ponad rieku Oravu.

Do Notárskeho úradu v Nižnej (budova bola umiestnená na dolnom konci obce - Meisslovka) patrili obce: Zemianska Dedina, Nižná a Podbiel s plochou 4 713ha, 516 domami asi 903 obyvateľmi.

Väčšina domov v Nižnej ešte aj v tridsiatych rokoch bola z dreva. Murovaných domov bolo len niekoľko. Väčšina obyvateľov sa zaoberala poľnohospodárstvom. Pestoval sa ovos, jačmeň, žito, zemiaky, kapusta a burgyňa. Z priemyselných plodín bol rozšírený ľan a menej konope. Veľmi obmedzené bolo pestovanie zeleniny a ovocinárstvo. Včelárstvu sa v tridsiatych rokoch nik nevenoval. U hovädzieho dobytku prevládalo pinzgavské plemeno s priemernou úžitkovosťou. Obilie sa mlátilo ručne, len v obmedzenej miere sa používali stroje. V roku 1942 boli v Nižnej už tri mláťačky. Ku každej bol pridelený komisár, ktorý kontroloval množstvo vymláteného obilia a zároveň určoval množstvo obilia, ktoré malo byť odovzdané štátu.

V druhej polovici tridsiatych rokov sa v obci prikročilo ku komasácii pôdy. Vykonávala sa až do roku 1942, keď gazdovia v jeseni orali podľa nového vydelenia pôdy. Pôda sa hnojila hlavne maštaľným hnojom a čiastočne sa už v tridsiatych rokoch používali aj umelé hnojivá. Hoci boli kravy v tomto období hodnotené ako podpriemerné, tvorili jeden z hlavných zdrojov obživy obyvateľov obce. Hojne sa chovali čierne ovce.

Získané suroviny (hlavne ľan a vlna) sa spracovávali na plátno a súkno pre vlastnú potrebu a čiastočne aj na predaj. Rozšírené bolo tkanie kobercov.

V prvej polovici nášho storočia pôsobilo v Nižnej a Zemianskej Dedine viac remeselníkov. Okrem tkáčov a tkáčiek to boli stolári, tesári, krajčíri, obuvníci a murári.

Od roku 1929 sa v Zemianskej Dedine ručne vyrábala tehla. Väčšia strojná tehelná pracovala v Nižnej. Majiteľom bol Tomáš Golát so spoločníkmi: Jozefom Knižackým, Michalom Žuffom Ľudovítom Regulym a Ignáčom Regulym. Posledným pred uvalením národnej správy a neskorším znárodnením bol Tomáš Žuffa Golát so synmi. V tehelni sa kúrilo uhlím, ktoré sa dovážalo z Poľska. Stroje boli poháňané dieselovým motorom a neskôr motorom na elektrický prúd. V tehelni sa pracovalo len cez sezónu - od júna do októbra.

Životné podmienky v obci aj v období prvej ČSR takmer ročne sťažovali živelné pohromy. Veľké škody narobila povodeň 18. júla 1934. Škody ešte znásobil následný kamenec. 18. augusta 1935 narobila veľké škody víchrica. 2. mája 1936 podstatnú časť úrody zničil kamenec.

22. marca 1938 vypukol požiar, ktorý za pomoci vetra nadobudol veľké rozmery. Postihnutých bolo 83 domov. Zhorela aj škola a fara. Pri požiari sa udusilo dieťa a matka musela byť ošetrovaná v nemocnici. V hospodárskych objektoch zhoreli aj zvieratá. Celková škoda na majetku bola odhadnutá na 3 mil. korún.

V auguste a septembri 1939 bola cez obec vybudovaná asfaltová cesta a pokračovalo sa v komasácii pôdy.

Mimoriadnou udalosťou bolo zrútenie lietadla v nižnianskom chotári. Letca pochovali na miestnom cintoríne.

V roku 1941 najskôr (v januári) zhoreli zadné stavby dvoch domov a 17. februára zhoreli dva obytné domy aj s hospodárskymi stavbami.

Značné škody, hlavne v Nižnej, boli spôsobené počas bojových operácií v roku 1945. Po nálete sovietskych lietadiel vo Veľkonočný pondelok zhorelo 28 domov, zničené boli učiteľské byty, poškodený kostol a škola. Ustupujúci

Nemci zničili železničnú trať a vyhodili cestný kovový most. Prví ruskí vojaci vstúpili do Nižnej 3. apríla 1945. V obci sa zdržali do 9. mája a poskytli pomoc pri obnove mosta.

Po prechode frontu vedenie v obci prevzal Miestny národný výbor, ktorý začal s odstraňovaním spôsobených škôd a zároveň vytváral podmienky pre povojnovú konsolidáciu života. Obyvatelia sa usilovali čím skôr do poriadku svoje domy, hospodárstva i obec.

Vo voľbách v roku 1946 v obci s veľkou prevahou zvíťazila Demokratická strana. Noví miestni činitelia pripravovali výstavbu školských učiteľských bytov, budovy MNV i materskej školy. Bolo potrebné stavať nový most a urobiť v obci mnoho iných nevyhnutných prác. V prvých aprílových dňoch roku 1947 sa však v obci rozšírila zvesť, že sa v Nižnej ide stavať textilná továreň, ktorá mala zamestnávať značnú časť obyvateľstva hornej Oravy. A naozaj, rok 1947 znamená v rozvoji obce časový medzník, ktorým sa otvára nová kapitola jej života. Na najúrodnejšej pôde v chotári (Roven - Výrobisko - Hradý) bol dňa 22. júna 1947 položený základný novoj továrne - národného podniku Bavlnárske, neskôr Lanárske závody Orava. Skutočnosť, že podradné ľanové a pololľanové výrobky nemali odbytu a kapacita výrobných hál sa využívala len na 25 % viedla k úvahám o náhradnom využití tkáčovne, prípadne o zmene výrobného programu podniku. Rozhodnutím Povereníctva spotrebného priemyslu z 21. 12. 1956 sa národný podnik Lanárske závody Orava nakoniec zrušil a určil sa nový výrobný program - výroba televízorov, ktorých bolo na domácom trhu nedostatok.

1. januárom 1957 sa teda začala v Nižnej písať nová kapitola priemyselnej výroby - elektroniky.

V Nižnej sa v uplynulých rokoch vybudovala vlastne celá základňa hospodárskeho a verejného života. Postavila sa fabrická hala o rozmeroch 200 x 100 m, komplex príslušných prevádzkových budov, výrobná hala na výrobu televíznych skriniek a montážna hala v areáli závodu, dve výškové reprezentatívne administratívno-technické budovy závodu, rozsiahly komplex hospodárskych budov JRD Orava. Vybudovali sa aj dve ekologické stavby - v roku 1964 čistiaca stanica odpadovej vody a v osemdesiatych rokoch veľká čistička medzi Nižnou a Podbielom. Z verejných budov sa ako prvá postavila budova MNV, ďalej materská škola, nová 23 - triedna škola s telocvičnou halou a družinou mládeže, spoločenský dom v dvoch etapách - blok A - hotel Radar a blok B - kultúrny dom, moderná budova železničnej stanice, nová závodná jedáleň, komplex jaslí a materskej školy pri ZDŠ, materská škola na Malej Orave, úradovňa VB, komplex SOUE (škola, telocvičňa, internát), dom smútku, nová fara, atď.

Výstavbou športovísk sa vytvorila široká základňa aj pre športový život v obci.

Veľa sa podarilo vo výstavbe inžinierskych sietí a vôbec komplexu komunikácií. Vybudovali sa celé kilometre pevných ciest v uliciach obce, ale aj mimo obce. V rokoch 1954-1956 sa postavil nový železobetónový most cez rieku Oravu a zregulovala sa rieka Orava v celom priestore závodu i obce, vybudovali sa dve visuté lavice cez rieku Oravu, na Prasatine televízna retranslačná stanica, na sídlisku Nová doba a aj v starej časti obce pešničky, vybudovalo sa aj veľké autobusové nástupište pred závozom, elektrické rozvody, kanalizácia atď. Najviditeľnejšie sa vari pokročilo v oblasti bytovej výstavby. Vybudovali sa dve základné sídliskové aglomerácie: Malá Orava a Nová doba. Postavili sa slobodárne, bytové domy s rôznym počtom bytových jednotiek. Na Malej Orave závoz už v prvej etape svojho rozvoja postavil 30 rodinných domkov, ktoré si neskôr nájomcovia kúpili do súkromného vlastníctva. Za 25 rokov - 1948-1973 - sa v Nižnej postavilo 436 bytov. Od roku 1973 sa štátna bytová výstavba v obci zastavila a fabrika začala zamestnancom prideľovať byty na novom sídlisku v Medvedzí (mesto Tvrdošín), kde sa pre pracovníkov podniku postavilo 741 bytov.

V povojnovom období sa rýchlo rozrastal aj počet rodinných domov. Vyrastali celé nové ulice na "Hradách" a na iných miestach pôvodnej časti obce, ale aj v nových lokalitách: Na Malej Orave, v lokalite Vršok - Ostrvka, v Orličom, na Vintiške, Krivých honoch a inde. Každý rok sa v obci dávalo do užívania 10 i viac nových rodinných domov. V rokoch 1950-1975 sa odovzdalo do užívania 259 rodinných domov. Drevené domy sa z obce už takmer úplne vytratili.

Od 1. 1. 1985 sa Nižná stala strediskovou obcou. V rámci sídelného postavenia sa jej súčasťou stala obec Zemianska Dedina.

1.6 Pamiatky :

Ostražica

Oravskú vrchovinu v oblasti Nižnej tvorí najmä bradlové pásmo, budované z tvrdých jurských vápencov. Útesová časť vrchoviny je preto geologicky veľmi zložitá, krajinársky rozmanitá a jedinečná. Jej pestrý povrch je súčasne nápadne odlišný od vyrovnaných, pravidelných tvarov flyšových hornín Budínskej Magury a Skorušinských vrchov. V prírode to môžeme pozorovať ako pás útesov (vápencové skalky), na ktoré nás upozorňuje najmä impozantná Ostražica (767,7 m n. m.). Napriek výškovej prevahe "magurskej" (Budín - 1 222 m n. m.) a "skorušinskej" (Prasatín - 856 m n. m.) (dominanty chotára) možno právom vyzdvihnúť krajinársko-estetické hodnoty a turistickú atraktivnosť mohutných útesov Ostražice. Strmé svahy, bralá a sťažená prístupnosť vrcholu poskytli v dávnej minulosti podmienky aj pre vznik strategicky najvýhodnejšie situovanej pravekej usadlosti na

pravom brehu rieky Oravy - opevneného halštatského hradiska, ktoré bolo významným centrom už od konca mladšej doby bronzovej. Okrem prírodných hodnôt má teda kužeľovitá Ostražica aj pozoruhodný historický a kultúrny význam. Z historického - paleontologického hľadiska je zaujímavá aj lokalita starého lomu východne od Kováčovej (715 m n. m.), kde sa našli viaceré vzácne skameneliny (amonity, trilobity, numulity). Sídliisko na Ostražici existovalo už od konca mladšej doby bronzovej a využívané bolo do halštatskej katastrofy (300-100 rokov pred n. l.)

Prvým bádateľom, ktorý tu uskutočnil výskum ešte v roku 1876, bol Mikuláš Kubínyi. Ďalší rozsiahlejší vedecký výskum tu vykonalo o sto rokov neskôr (1976) Oravské múzeum v Oravskom Podzámku v rámci terénnej výskumnej činnosti. Na viacerých miestach boli vyhlbené sondy, prostredníctvom ktorých sa získali predstavy o vale uzatvárajúcom vrcholovú časť sídliska o rozlohe 4 ha.

Prístup na vrchol pôvodne viedol od severovýchodu alebo juhozápadu. Okraj sídliska bol lemovaný krytou palisádou, z ktorej sa zachovali kolové jamy vyložené kamením. Podľa ich rozpätia mala drevená krytá stavba šírku 4 m a tiahla sa okolo celého vrcholu. Tvorila súčasť obrany sídliska.

Kostol sv. Gála

Pôvodný drevený kostol vybudovali v druhej tretine 16. storočia ako vyvrcholenie kolonizačného rozmachu šoltýsov Dlhohúckych. Murovaný kostol pravdepodobne v neskorogotickom slohu stavali až v roku 1614 a v roku 1620 ho zakončili renesančnou vežou s hradbami. Nachádza sa na vyvýšenom mieste na okraji obce. V rokoch 1628 Štefan Kôstka venoval Nižnej zvon, ktorý uliali v Banskej Bystrici. Do roku 1833 k nemu pribudli ďalšie z rokov 1629, 1695, 1790 a 1791.

K roku 1702 sa uvádza, že kostol zasvätili sv. Gálovi. Pri kanonickej vizitácii roku 1695 zaregistrovali obraz Panny Márie o správnosti ktorého isto nemal nikto žiadne pochybnosti. V roku 1715 kostol opravovali a zmodernizovali tiež jeho klenbu. V priebehu 18. storočia vznikli obrazy Zvestovania Panny Márie a sv. Jána Nepomuckého pravdepodobne pre bočné oltáre.

Podstatné zmeny v interieri kostola prebiehali v prvej tretine 19. storočia. Najväčšiu zásluhu na ich realizácii má azda Ján Nepomuk Drengubjak (1781-1850), rodák zo Zázrivej, ktorý spravoval nižniansku faru v rokoch 1814-1829. Pôsobenie v Nižnej začal barokovou prestavbou interiéru a vybudovaním empory s klasicistickou klenbou roku 1815. V roku 1829 kostol rozšíril. Nový neskoro empírový oltár vznikol medzi uvedenými rokmi. Hlavný obraz pochádza z ružomerskej dielne a znázorňuje Zvestovanie Panny Márie. Je o niečo mladší ako oltár, rovnako ako maľby sv. Jozefa a Panny Márie na dverách. Okolo neho stoja sochy sv. Petra a Pavla a na hornej rímse sochy dvoch anjelíkov. Medzi nimi v nástavci priestoru dominuje titulný obraz sv. Gála. V roku 1890 pribudol severný bočný oltár Ukrižovania Krista. Vytvoril ho amatérsky rezbár Štubendek zo Zuberca. V roku 1910 bol zakúpený organ u firmy Rieger a v roku 1913 bol zakúpený južný bočný oltár Panny Márie Ružencovej u juhotyrolskej firmy Prinoth.

Kaplnka sv. Anny v Zemianskej Dedine

Kostolík – kaplnka sv. Anny stojí na vyvýšenom mieste za potokom Hlodočín v miestnej časti Zemianska Dedina. Pôvodná stavba bola jednoloďová, zakončená plytkým polkruhovým ambítom. Kronika obce sa o tomto kostolíku zmieňuje až v roku 1802, ale jej vznik môžeme datovať do neskoršieho obdobia. Veža je jednoduchá s polkruhovými otvormi a na fasáde viackrát členená rímsami. Zakončená je zvoncovitou baňou s dvojramenným krížom. Vo veži sa nachádzajú tri zvony.

Interiér hlavnej lode je zaklenutý dvomi pólami krížovej klenby, v zadnej časti s lunetovými výsekmí pôvodne pre okenné otvory. Klenby spočívajú v strede chrámovej lode na dvoch pol pilieroch. Presbytérium je tiež zaklenuté krížovou klenbou, pričom masívny triumfálny oblúk dopadá na rímsové konzoly.

Inventár kostolíka tvorí aj oltár Božského Srdca Ježišovho. Pochádza zo začiatku 19. storočia a sú na ňom badateľné vplyvy klasicizmu. Oltár je stĺpovej architektúry. Stĺpy sú zakončené korintskými hlavicami, ktoré nesú rímsami zdobený oblúkový tympanón. Medzi stĺpmi je výklenok, v ktorom je umiestnená drevená socha Božského Srdca Ježišovho. Ide o prácu ľudového majstra, pričom je evidentné, že táto socha vznikla oveľa neskôr ako samostatný oltár. V spodnej časti oltára je umiestnený jednoduchý bohostánok, vedľa ktorého sú na nižších stĺpoch umiestnené dve sochy adorujúcich anjelíkov. Súčasťou interiéru je aj kríž s dvomi postavami adorujúcich anjelíkov z 19. storočia. Ide o vzácne a zaujímavé dielo neznámeho ľudového majstra so značným zmyslom pre proporionalitu. Pri vchode do kaplnky je na pravej strane umiestnený kríž s telom ukrižovaného Krista. Môže pochádzať z polovice 19. storočia. Rovnako ide o prácu neznámeho ľudového majstra. V druhej polovici 20. storočia bola stavba dvakrát značne rozšírená o menšie bočné lode.

S pribúdajúcim počtom obyvateľov v Zemianskej Dedine bola aj túžba mať nový kostol. V júni 1995 pri návšteve Slovenska Svätý otec Ján Pavol II. na Mariánskej hore v Levoči posvätil základný kameň filiálky Zemianska Dedina. V roku 1999 sa sťahovala a pílila väzba a pripravovalo drevo.

Výstavbe 10.9.2000 slávnostné požehnanie udelil vdp. Ján Farkašovský. Projekt stavby vypracoval Ing. arch. Jozef Hýravý. Stavbu ako prvý začal viesť Ing. Jaroslav Raška a potom Ján Bolibruch. V roku 2000 boli vybetónované základy. R. 2001 intenzívne sa pracovalo, stavba bola zastrešená a zasklenená. R. 2002 práce v interiéri. R. 2003 finálne práce a kolaudácia 11.11.2003. Vysviacku Božieho chrámu 22.11.2003 vykonal mons. spišskej diecézy Andrej Imrich. Chrám bol zasvätený svätému Joachimovi a svätej Anne a zároveň bol to aj darček pre duchovného otca k jeho 50.ému narodeninám. Väčšinu prác na kostole spravili obyvatelia Zemianskej Dediny. Finančné prostriedky tvorili pravidelné zbierky v dedine, z rozpočtu obce Nižná, ale aj z príspevkov od veriacich iných obcí.

Železiareň

Začiatkom 19. storočia Oravské panstvo vlastnilo bane v Oraviciach, v Chyžnom, Zuberco, v Choči a tiež v Liptove pri Ružomberku. Po viacerých pokusoch o vybudovanie železiarní na rôznych miestach a po skúškach rudy dostalo Oravské panstvo v roku 1819 povolenie od Substituovaného banského súdu v Malužinej na vybudovanie železiarne pri Podbieli. V povolení sa uvádzali dve alternatívy - miesto powyše Podbiela, kde mal stáť pivovar a za potokom v katastri obce Nižná.

Rozhodnuté bolo Železiareň postaviť v katastri Nižnej. Na jej výstavbu podpísali podnikatelia Jozef Dávid Lux, Liebman Polatschek a Wiliam Herz dohodu s Oravským panstvom, v ktorej s a hovorilo o výstavbe dvoch "kuzní" v rokoch 1836 a 1837 a o výstavbe vysokej pece v roku 1838. Do roku 1839 mali byť vystavané ostatné "kuzne". Podnikatelia získali bezplatne pozemok, drevo na stavbu a mnoho ďalších výhod. Pri stavbe pomáhal anglický technik Nevvbuild. Železiareň pomenovali Františkova huta. Dodávateľmi rudy mali byť bane v Juráňovej doline, na okolí Zuberca, Habovky a v Malatinej. Roku 1831 dostalo Oravské panstvo povolenie aj na ťažbu železnej rudy v Chocholovskej holi pri Čiernom Dunajci. Roku 1840 spoločnosť, ktorá stavala železiareň, sa rozpadla pre vnútorné nezhody. Podnik však napriek tomu pracoval ďalej. Podľa archívnych prameňov tu v rokoch 1842, 1843 pracovalo 13 katolíkov a 9 židov. Okrem nich tu pravdepodobne pracovali aj poddaní z okolitých dedín. Železiareň však neprosperovala a postupne upadala. Úlohu tu zohralo aj zrušenie poddanstva, nekvalitná ruda, zastaralé zariadenie a tiež hospodárska kríza v rokoch 1858 až 1861. Železiareň zanikla roku 1862.

Dnes tu návštevník môže vidieť zvyšky stavby - obvodové múry, zostatky budovy, v ktorej boli mechy na vháňanie vzduchu do pece. Poniže už v zemi zostali len základy budovy hámra. Za zvyškami hlavnej budovy železiarne je halda železnej rudy.

Súsošie Troch sv. Jánov

Ján Nepomuk Drengubjak v roku 1825 dal vo farskej záhrade vybudovať stĺpy troch svätých Jánov: Apoštola, Nepomuckého a Krstiteľa. Stredný je situovaný na vysokom trojbokom ihlane, na ktorom môžeme čítať latinský text, ktorý na jednej strane hovorí o zachovanej cnosti utopeného sv. Jána Nepomuckého a na druhej "kedysi habovský, nateraz nižniarsky farár pre obet' otvárajúci vlastné náklady Ioannes Nep Drengubiák". Ak si predstavíme, že tento kňaz pôsobil v rokoch 1812-1814 v Habovke, uvedomíme si, že tam prežil katastrofickú povodeň 25. a 26. augusta 1813. Vtedy voda Studeného potoka zničila a odniesla drevený kostol a faru. 32-ročný kňaz s nasadením vlastného života zachraňoval najcennejšie predmety a písomnosti. Len o vlas unikol smrti. Potom vybuďoval provizórny drevený kostolík a odišiel do Nižnej. Táto skúsenosť poznačila celý jeho ďalší život. Bola hlavným motívom pre vybudovanie monumentálneho pamätníka. Obohatil tým celé krajinné prostredie v línii fara - kostol - Ostražica, kolmej na pozdĺžnu os dediny. Jemnosť prevedenia, čelné sploštenie tvare a krátké krky dvoch bočných figúr, sa líši od pretiahnutého tela sv. Jan Nepomuckého do výšky. Sochy možno autorsky prisúdiť belopotockej dielni pravdepodobne Jána II. alebo Alojza II: (narodil sa okolo 1780), synov Juraja Belopotockého. V rokoch 1913 a 1978 prebehla ich reštaurácia. V roku 2003 dala obec celé súsošie osvetliť.

Kamenné stĺpy s náboženskými motívmi

Kamenný stĺp so sochou Panny Márie Immaculaty sa nachádza pri križovatke ulíc Hviezdoslavova a Kukučinova. Nie je datovaný, ale podľa 8 podobných, ktoré vznikli medzi rokmi 1753-1804, ho možno priradiť k tvrdošínskemu a odhadnúť jeho vznik na koniec 18. storočia.

Na hornom konci obce pri železničnom priecestí stojí kamenný kríž s reliéfom Panny Márie Boľstnej, veľmi kvalitné dielo belopotockej dielne, pochádzajúce zo začiatku 19. storočia. Rovnaký dielenský pôvod má menší kríž s rovnakým reliéfom datovaný roku 1853. Stojí v zákrute cesty za mostom v smere do Podbiela. Patrí však medzi bežné kamenárske produkty (na Orave).

Kamenné kríže na cintoríne

Po Belopotockovcoch a ich tovarišoch prežilo niekoľko kamenných krížov aj na nižniarskom cintoríne. Jeho dva hlavné kríže s reliéfom Panny Márie Boľstnej nesú dátáciu 1857 a 1859.

Na 18 náhrobníkoch, ktoré donedávna existovali, sú okrem reliéfov Panny Márie tiež reliéfy sv. Pavla, Jána Nepomuckého, Veroniky, Anny Najsvätejšieho srdca. Vznikali v rokoch 1879-1926 a väčšinu z nich robili už osamostatnení tovariši z dielne, sláva ktorej v 20. storočí zanikla.

1.7. Významné osobnosti obce

HAJMAN, Hugo (20. 11. 1881) - prekladateľ, učiteľ. Študoval maďarčinu a nemčinu na budapeštianskej univerzite. Učil jazyky na obchodnej škole. Roku 1914 narukoval, padol do ruského zajatia, po návrate využil znalosti ruštiny a prekladal z ruskej literatúry (Tolstoj, Puškin, Turgenev a i.), v roku 1926-1927 vydal 12 zv. sérii ruských prekladov. Zomrel 22. 2. 1932 v Budapešti.

ŽUFFA, Cyril, PhDr. (25. 5. 1939) - knihovník. Absolvoval JSS v Trstenej (1953-1956), potom dvojročné nadstavbové štúdium na Priemys. škole mliekárenskej v Kromeríži (1958-1960). Knihovníctvo a jazyk slovenský študoval formou diaľkového štúdia na FF UK v Bratislave (1961-1966). Pôsobil ako výrobný technik vo Východoslov. mliekárňach v Bardejove (1960-1961), potom vychovávateľ v Odb. učilišti Pozem. stavieb v Poprade (1961-1965), od roku 1965 pracoval v Matici slovenskej v Martine, kde pôsobil v knihovednom odbore, od roku 1971 v OTVM, od roku 1982 v odd. výskumu, od roku 1987 v odd. mechanizácie a automatizácie. V roku 1982 získal rigoró-zum (PhDr.). Zomrel 1.11. 2000 v Martine. Je autorom monografií z oblasti knihovníctva ako napr. Knižnice v obciach vidieckeho charakteru na Slovensku (MS 1979), Čítanie-knižnice-vzdelávanie (MS 1970), Knižnice v obciach mestského charakteru na Slovensku (MS 1970), Čítanie a čitateľa mestských ľudových knižníc na Slovensku (MS 1975). Celkove uverejnil cca 200 rôznych prác a je autorom poviedok a cca 30 básní. Absolvoval pobyty v Poľsku, Bulharsku, ZSSR. Bol členom Slov. literárnovednej spoločnosti (1980), ČSVTS (1988) i členom KSČ (1964-1970).

Mons. ThDr. IClic. KUBOŠ Ján, Phd (*28.2.1966 v Trstenej) – 24.6.2020 sa stal rímskokatolícky pomocný biskup a 29.10.2020 diecézny administrátor Spišskej diecézy. Základnú školu ukončil v Nižnej, Gymnázium v Trstenej a pokračoval v štúdiu katolíckej teológie v kňazskom seminári sv. Cyrila a Metoda v Bratislave a na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Podolinci, Svit, Liptovský Mikuláš, Ružomberok neskôr ako farár Liptovská Osada. Pastoračnú službu vykonával aj v Ružomberku. 10 rokov pôsobil ako špirituál Kňazského seminára v Spišskom Podhradí, bol Direktor pre pastorizáciu v povolani v diecéze, vykonával sudcu Cirkevného súdu Spišského biskupstva. Do roku 12.6.2020 pôsobil ako farár a dekan v Kežmarku.

V obci pôsobili:

BOROVSKÝ, Juraj, Ing. Phd. (24. 3. 1940, Bratislava) - ekonóm. Maturoval na JSS v Bratislave v roku 1957, študoval na EF ČVUT v Prahe (1957-1962), v roku 1963-1970 pracoval v Tesle Orava. Štúdium ekonómie na Národohospodárskej fakulte VŠE v Bratislave skončil v roku 1967. V roku 1971-1998 pracoval v Chirane-Prema Stará Tura najprv ako výskumný pracovník, v riadiacich funkciách a od roku 1992 ako generálny riaditeľ. V roku 1990-92 absolvoval postgraduálne štúdium na Ashridge Management College vo Veľkej Británii. Zakladajúci člen Zväzu priemyslu SR - člen predstavenstva a prezident v rokoch 1994-1995, člen predstavenstva Strojárskeho zv. priemyslu od roku 1990, člen predstavenstva Slov. obchod, priem, komory od roku 1994. Od roku 1998 pracuje na fakulte manažmentu UK v Bratislave. V roku 2001 obhájil doktorantskú prácu Platobná neschopnosť - príčiny, súvislosti a riešenia na FM UK v Bratislave. Spoluautor skriptu Podnikanie v Európe (FM UK 2001) s prof. Piškanom. Publikoval 54 odborných článkov z oblasti riadenia.

FELDEK, Ľubomír (9. 10. 1936, Žilina) - spisovateľ. Maturoval v roku 1954 v Žiline, v rokoch 1954-1959 získal aprobáciu slovenčiny na Pedagogickom inštitúte v Bratislave, 1960-1961 redaktor záv. časopisu Tesla Orava v Nižnej, od roku 1961 spisovateľ v slobodnom povolaní, 1973-1986 vedúci redaktor v Slov. spisovateľovi, 1986-1989 dramaturg na Novej scéne. Zaslúžilý umelec, člen KSČ, po prevrate funkcionár VPN, účastník "spanilých jász bratislavských príslušníkov VPN" na východné Slovensko v rokoch 1989-1990. Od roku 1991 profesionálny spisovateľ, v roku 1995 sa presťahoval do Prahy.

Je autorom básnických zbierok Jediný slaný domov (1961) – vyjadruje v nej svoj vzťah k Orave, Kriedový kruh (1970), Paracelsus (1973), Dvaja okolo stola (1976), Slovák na mesiaci (1986), Usmiate otec (1991), autobiograficky ladeného románu Vaň Stiphount (1980), v ktorom zobrazuje pomery v novozaloženej fabrike na Orave, prózy Poznámky na epos (1980), Plakať je krásne (1990), bibliofilský výber s kresbami M. Medveckej Oravské motívy (1977). Je tvorcom literatúry pre najmenších - lepoprel Telefón (1963) a rozprávok Škorec výletník, Zvírecí báje a Rozprávky na niti (všetky 1970), Hviezdičková rozprávka, Kúznik a kvetnárka (obe

1972), Modrá rozprávka rozprávok (1974), Kvet a analfabet (1976), Zelená kniha rozprávok (1983), bábkovej hry Botafogo (1967) a hier Botafogo v čižmách (1971), Botafogovo bohatstvo (1976), 5 x Botafogo (1987), v češtine Hurvínkovo okno, Pápernice (obe 1997), Snehová kráľovna (1999) a p.

GREŠ, Ján (26. 1. 1951 Beňová Lehota, dnes Dolný Kubín) - výtvarný fotograf. Študoval na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej v Tvrdosíne a po maturite nastúpil do Tesly Orava v Nižnej, kde pracoval až do prevratu v roku 1989. Písal poéziu a venoval sa tvorbe piesňových textov. V polovici sedemdesiatych rokov sa zaoberal umeleckou fotografiou. V roku 1981 ukončil diaľkové štúdium výtvarnej fotografie v Brne. V roku 1990 nastúpil ako fotoreportér v denníku Nová obroda, neskôr prešiel ako reportér do víkendovej prílohy Slovenskej republiky. Na stránkach týchto novín ako aj v Slovenke, Národnej osвете a v Literárnom týždenníku uverejnil desiatky publicistických materiálov, reportáží a tematických celkov z ciest po vyše osemnástich krajinách Európy a Strednej Ázie.

KOLLÁROVÁ, Eva, doc. PhDr. PhD., r. Holecová (29. 10. 1939, Lipt. Mikuláš) - vysokoškolská učiteľka, filologička. Maturovala na JSS v Lipt. Mikuláši (1956), študovala ruský jazyk a literatúru na FF UK v Bratislave (1956-61). Od roku 1962 z kádrových dôvodov pracovala na páse v Tesle Orava v Nižnej, po roku v knižnici, potom prekladateľka. Tu viedla Divadielko poézie a spolu s manželom boli medzi zakladajúcimi členmi filmového klubu, z ktorého vznikla Oravská osmička. V roku 1972 získala PhDr. na FF UK v Bratislave, od roku 1976 zamestnaná v Metodickom centre Kraj. ped. ústavu v B. Bystrici ako vedúca kabinetu, od roku 1996 na Fakulte humanitných vied UMB v B. Bystrici, kde v roku 2000 obhájila doktorantskú dizertačnú prácu Kulturologický rozmer cudzojazyčného vzdelávania a učebnica ruského jazyka „Vstreči s Rusijou“ a v roku 2001 sa habilitovala prácou Umelecká kultúra ako efektívny komponent cudzojazyčnej edukácie za docentku pre odbor teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy. Trvalé bydlisko má v Nižnej. Na FHV UMB prednáša vybrané kapitoly ruskej kultúry a venuje sa problematike kulturologickej cudzojazyčnej edukácii. Spoluautorka s L. B. Trušinovou 2 učebníc ruského jazyka Vstreči s Rusijou (I. diel - SPN, Bratislava 1996, II. diel-Media Trade, Bratislava 1998). Napísala Učebnica - a čo ďalej (malý metodický sprievodca učebnicou, MC 1996 a II. diel MC 2000 - oba v Bratislave), skripta História, veda, kultúra v obrazoch (B. Bystrica, Uč. pomôcky 1989), vytvorila celoštátne učebné diaprogramy s metodickými listami M. Šolochov, (B. Bystrica, UP 1986), V. Majakovskij (Praha, Komenium 1987) a M. Gorkij (Praha, Komenium 1988), autorka 7 učebných filmov venovaných básnikom a umeniu. Je zostavovateľkou publikácie Nižná slovom a obrazom (P. Huba, v Neografii Martin, 1994). Publikovala 10 odborných štúdií v zahraničných zborníkoch a 20 v domácich recenzovaných zborníkoch a vyše 200 public. článkov v Učit. novinách, Lit. týždenníku, uviedla cca 30 portrétov ruských umelcov v Slovenke. Jej práce vyvolali 30 zahraničných recenzií, 10 zahr. citácií a 21 domácich citácií. Predsedala celoslovenskej recitačnej súťaži vo Vansovej Lomnické (1993-1996, 2000). Od roku 1999 hlavná redaktorka medzinárodného kulturologického časopisu Russkij jazyk v centre Jevropy. V svetovej rusistickej organizácii MAPRJAL bola viceprezidentkou (1996-1999), dnes členkou prezidia, v roku 1999 v Bratislave riaditeľkou medzinár. kongresu MAPRJAL a v roku 1993 sa stala držiteľkou najvyššieho vyznamenania tejto organizácie - medaily A. S. Puškina, v roku 1999 Jungmannovej medaily od Čs. asociácie rusistov. V roku 2005 jej vyšlo 2. vydanie prvej porevolučnej učebnice Vstreči s Rusijou, ktorá v spoluautorstve s doc. Trušinovou znamenala istý prelom vo výučbe cudzieho jazyka po roku 1989. V roku 2006 vydavateľstvo Belimex vydalo jej učebnicu - v spoluautorstve s viedenským profesorom - pre samoukov, s podtitulom Kultúra prvých vstreč.

KUCHČÁKOVÁ, Margita Mgr. (12. 10. 1949, Sp. Bela) - učiteľka, poetka. Maturovala na SVŠ v Kežmarku (1967), študovala kombináciu slovenský jazyk - dejepis na Pedag. inštitúte v Prešove (1967-1971). V roku 1973 pracovala ako literárna historička v Kežmarku. Od roku 1974 učila na ZŠ v Nižnej. Prvé práce publikovala v Podtatranských novinách a v Letopise MS (ako Gita Gemzová), neskôr fejtóny a príspevky v Pravde, Rodine a škole, Javisku, v Pedagogických rozhľadoch a básne v Učit. novinách, Slovenke, UNO a v Nižnianských ozvenách. Je spoluautorkou monografií Nižná slovom a obrazom (zost. E. Kollárová, vy d. P. Huba, 1994), Nižná (zost. P. Huba, vy d. P. Huba, 1995). Vlastným nákladom (Bratislava, 2001) vydala zbierku básní Ostražica a pracovala na zbierke básní Nižná. Spolupracovala s Ústavom hudobnej vedy SAV pri tvorbe textov Liturgického spevníka pre tretie tisícročie (10 antifón prijatých na zhudobnenie, jedna zhudobnená, 4 básne vybraté na zhudobnenie). Jej básne získali ocenenia v celoslovenských súťažiach Chalupkovo Brezno a Gorazdov literárny Prešov.

TOMANÓCZY, Jozef, ThDr. (1. 5. 1893, Brandon, Kanada) - cirkevný škôldozorca, prelát. Po maturite v Rožňave študoval teológiu v Spiš. Kapitule (1 rok v Budapešti), vysvätený roku 1916. V spišskej diecéznej kúrii sprvu kaplán, roku 1918 biskupský archívár, od roku 1920 učiteľ dogmatiky v spišskom seminári. Roku 1922 získal ThDr., 1924 biskupský tajomník, 1930 biskupský školský inšpektor, roku 1943 generálny vikár a pápežský prelát, 1949 apoštolský protonotár. Počas zaistenia biskupa Jána Vojtaššáka viedol diecézu. Roku

1953 väznený a odsúdený na 12 rokov väzenia. Po amnestii roku 1960 žil na dôchodku v Nižnej, posledné roky 1969-1970 farár v Nižnej. V Nižnej zomrel 30.12.1970. Ovládal 13 jazykov, z nich 5 slovom i písmom.

1.8. Výchova a vzdelávanie

Prvá škola - artikulórna v Nižnej je doložená v archívnych dokumentoch v rokoch 1652-1659, teda tu vznikla škola medzi prvými na Orave. V roku 1736 sa spomína drevená budova školy.

Po roku 1945 vzdelanie v obci nadväzovalo na pomery a podmienky vytvárané predchádzajúcimi generáciami. Už 12. júna 1945 v Nižnej vznikla štvortriedna štátna ľudová škola. Mala len dve učebne, čo veľmi komplikovalo výuku a celý výchovno- vzdelávací proces. Žiaci z vyšších ročníkov dochádzali z Nižnej do Strednej meštianskej školy v Tvrdosíne.

Základná zmena nastala v roku 1951; keď sa v Nižnej zriadila plnoorganizovaná Deväťročná stredná škola, po reorganizácii v roku 1953 zmenená na Osemročnú strednú školu. Pôvodne bola umiestnená v dvoch budovách - prvých päť ročníkov sa vyučovalo v budove štátnej školy oproti fare a vyššie ročníky v adaptovanej obecnej budove - "Meisslovke." V roku 1958 sa začala výstavba novej školskej budovy zodpovedajúcej potrebám doby. Nová 23 triedna Základná deväťročná škola sa slávnostne odovzdala do užívania 27. augusta 1961. Spolu so školou sa uviedli do prevádzky aj priestory školskej jedálne, družiny a dielni a neskôr (v roku 1973) aj nové priestory telocvične. Ďalšie zlepšenie priestorových podmienok školy prinieslo dokončenie prístavby školy, ktorá sa začala budovať v akcii "Z" v roku 1989. Výrazné zlepšenie nastalo v roku 2009, kedy prebehla revitalizácia a rekonštrukcia základnej školy.

Základná škola v Nižnej mala vo svojom doterajšom vývoji úspešné, ale aj ťažšie roky. Jej žiaci dosiahli úspešné výsledky nielen vo vyučovacom procese, ale aj celý rad vynikajúcich úspechov v športových, matematických, prírodovedných, chemických, speváckych, recitačných, zdravotníckych a iných súťažiach a olympiádach. Prvá Materská škola v Nižnej začala účinkovať v apríli 1951 v budove, ktorá bola postavená z prostriedkov UNRY. V ďalších rokoch sa v Nižnej otvorili ešte dve materské školy - v roku 1967 MŠ s celodennou starostlivosťou o deti v komplexe pri ZŠ (od r.2003 v prístavbe ZŠ) a v roku 1983 v lokalite Orličie. V r.2004 prešli materské školy do pôsobnosti ZŠ v Nižnej a s účinnosťou od 1.9.2004 bola do siete škôl a školských zariadení MŠ SR zaradená nová škola - Základná škola s materskou školou Nová doba Nižná. V tomto školskom roku nám pribudli aj žiaci z Ukrajiny v počte 7.

V školskom roku 2022/2023 mala škola 502 žiakov

Základná škola 374 žiakov

Materská škola 138 žiakov

Počet oddelení v ŠKD - 2 - 52 žiakov

Na škole pracovalo 71 zamestnancov z toho 3 riadiacich – riaditeľ školy – Mgr. Ľubomír Ivan . Pre potreby vyučovacieho procesu sú k dispozícii:

- dve telocvične
- 2x počítačová učebňa s pripojením na internet
- prírodná ľadová plocha
- video, DVD
- notebook s videoprojektorom
- výukové programy pre jednotlivé predmety
- audiovizuálna učebňa
- viac účelové ihrisko

Naši žiaci sa aktívne zapájajú do súťaží a olympiád organizovaných v Žilinskom kraji a to:

Názov súťaže	Počet žiakov	okres	kraj	Celosl.kolo
Hviezdoslavov Kubín	2	2x1. miesto		
Dilongova Trstená	1			1x1.miesto
Šaliarsky Maľko	1	1x2. miesto		
Biblická olympiáda	3	1x2.miesto		
Pytagoriáda	1	1x1. miesto		
Matematická olympiáda	2	2x. miesto		
Anglická olympiáda	1	1x2. miesto		
Bedminton dievčatá	2	1x1. miesto		

Bedminton chlapci	2	1x1.miesto		
Atletika dievčatá	družstvo	1x3. miesto		
Atletika chlapci	družstvo	1x3. miesto		
Florbal chlapci 3-4.ročník	družstvo	1x1. miesto		
Florbal chlapci	družstvo	1x2. miesto		
Florbal dievčatá	družstvo	1x3. miesto		

Na škole pôsobia nasledovné športovo-vzdelávacie krúžky:

Bedmintonový, Etwinning, Florbalový, Hravá škola, chemický, Športovo –turistický, Turistický, Varenie, Vlastivedno-turistický.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na zvýšenie kvality výchovy a vzdelávania detí predškolského a školského veku.

Základná umelecká škola:

V roku 1964 sa v Nižnej zriadila pobočka Ľudovej školy umenia v Trstenej, a to odbor hudobný. Neskôr (roku 1968) sa v LŠU v Nižnej otvoril aj výtvarný odbor. V roku 1976 sa LŠU osamostatnila. Obdobie po roku 1989 prinieslo v organizácii i v živote školy ďalšie zmeny. Ľudová škola umenia sa premenovala na Základnú umeleckú školu a riaditeľstvo mala v Tvrdosíne. V roku 1994 sa však ZUŠ v Nižnej opäť osamostatnila. Jej sídlo je v budove ZŠ. Škola dosahovala a dosahuje veľmi dobré vyučovacie výsledky, čo dokazujú popredné umiestnenia žiakov v súťažiach, umelecká úroveň absolventských koncertov i úspešné štúdium mnohých absolventov na konzervatóriách i vysokých školách múzických umení.

V školskom roku 2022/2023 navštevovalo školu 377 žiakov v štyroch odboroch:

- hudobnom 195 žiakov
- výtvarnom 73 žiakov
- tanečnom 64 žiakov
- literárno-dramatickom 9 žiakov

Zamestnancov bolo 27 z toho 2 riadiaci – riaditeľ školy je Peter Kučka. Prevádzkových zamestnancov 6.

Vyučovanie na škole bolo realizované podľa Učebných plánov schválených MŠ SR pre ZUŠ z roku 2009 pod číslom CD 2009-277474/21375 a školského vzdelávacieho programu pre prvú a druhú časť prvého stupňa.

Nosným projektom školy je národná súťaž žiakov ZUŠ v hre na Zobcovej flaute a drevených dychových nástrojoch „Čarovná flauta“ – člen EMCY Slovakia, ktorej 21. Ročník sa uskutočnil v novembri 2022. Ďalšími podujatiami, ktoré škola každoročne organizuje sú Organový koncert, Vianočné koncerty v Nižnej aj v Habovke, koncert venovaný ku Dňu úcty k starším, Deň matiek a, výchovné koncerty v Chlebniciach, Nižnej a Habovke.

V tomto roku sa podarilo zorganizovať 14. ročník prehliadky mladých spevákov Ľudových piesní Nižnianske minisynkopy za sprievodu ĽH pedagógov ZUŠ Nižná sa predstavilo 11 spevákov z Chlebníc, Zuberca, Podbiela, Nižnej, Trstenej a Mútneho. Hostami boli ĽH Ostrvka, ĽH bratov Murinovcov, TO a hlavný hosť Štefan BBJAK, Člen opery Banská Bystrica a sólista na píšťalách a fujare.

Žiaci **tanečného odboru** sa zúčastnili vystúpení workshopov, celoslovenskej súťaže v Myjave „My Dance“ v Nemšovej „Dance poetry“, v Liptovskom Mikuláši „Dancrose“.

Literárno dramatický krúžok s hrou „O škaredej princeznej“ získal 1.miesto v Námestove, s hrou „Divadelný meved“ 2. miesto v Žiline a postúpili na celoslovenský festival s hrou „Zlatá priadka“ v Šali. „Dobrozvíťazi“ doniesol domov strieborné pásmo.

Žiaci **výtvarného odboru** reprezentovali svojimi prácami na Celoslovenských súťažiach.

V priebehu rokov v Nižnej účinkovali a účinkujú aj ďalšie školy. Prípravu kvalifikovaných odborníkov v robotníckych profesiách pre Ľanárske závody Orava začala od

roku 1950 zabezpečovať jednoročná podniková škola - Stredisko pracujúceho dorastu. Po zmene výrobného programu Závodná učňovská škola (učebný odbor rádiomechanik) v roku 1960 zmenená na Odborné učilište pri n. p. Tešia Orava a neskôr, v rámci prestavby štúdia, na Stredné odborné učilište elektrotechnické, s možnosťou ukončenia predĺženého štúdia maturitnou skúškou. V súčasnosti nesie názov Spojená škola v Nižnej skladajúcej sa zo Strednej odbornej školy a Strednej umeleckej školy. Zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj, Ul. Komenského 48, 011 09 Žilina.

1.9. Zdravotníctvo

Vybudovanie Lanárskych závodov Orava v Nižnej urýchlilo aj rozvoj zdravotníckych služieb. Od roku 1951 mala obec prvého stáleho lekára, ktorý plnil aj funkciu závodného lekára. Rozvoj zdravotníckych služieb v Nižnej akceleroval najmä po zmene výrobného programu fabriky.

V roku 1962 sa o zdravie občanov obce staralo 6 lekárov. Postupne sa v obci zlepšovali aj priestorové a materiálne technické podmienky pre výkon lekárskej praxe i bytové podmienky lekárov. V roku 1973 bolo v Nižnej už 10 lekárov a tak sa o dva roky neskôr (1975) v obci zriadilo zdravotné stredisko, ktoré neslúži len zamestnancom podniku a obyvateľstvu Nižnej, ale aj ďalším okolitým obciam, ktoré patria do príslušného zdravotníckeho obvodu. V roku 1980 sa v Tesle Orava - v administratívnej budove zriadilo závodné zdravotné stredisko. Pracovalo tu 9 lekárov - 5 praktických závodných lekárov, 3 zubní lekári a jedna ženská lekárka. Raz týždenne tu dochádzal z Nemocnice s poliklinikou z Trstenej lekár krčného a ušného oddelenia.

Postupne sa v Nižnej rozšíril počet zubných ambulancií až na štyri. Zriadil sa aj elektrokardiograf, ktorý účinne slúži pre občanov v Nižnej.

Pribudla detská ambulancia, gynekologická ambulancia a podstatne sa rozšírilo fyzioterapeuticko - rehabilitačné oddelenie, zamerané najmä na elektroliečbu. Po roku 1990 občania privítali vymoženosť voľby lekára, ale aj ďalšie kroky, ktoré sú predpokladom vysokej úrovne zdravotníckych služieb v tejto obci. V roku 2010 bola vykonaná rekonštrukcia budovy, /výmena okien, rekonštrukcia strechy, výmena radiátorov/. V roku 2011 bola zakúpená a zamontovaná na schody stolička, ktorá slúži na ľahšie prekonanie schodov pre chorých občanov.

V roku 2014 obec poskytla príspevok do rehabilitačného strediska v Nižnej na počítačovú techniku a bol zamontovaný stoličkový výťah Stannah na schodište v budove obecného úradu.

V roku 2021 boli v budove zdravotného strediska vykonané úpravy ambulancií a rehabilitácie ako i rekonštrukcia elektroinštalácií. V roku 2023 bola vykonaná oprava strechy.

1.10 Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečuje :

Opatrovateľská služba v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku sociálnom.

V súčasnosti máme 1 opatrovateľku a opatruje sa 1 občan.

Zoznam nešťátnych subjektov, ktoré poskytujú sociálnu pomoc

– sociálne poradenstvo, sociálna prevencia

Zriaďovateľ	Adresa	PSČ	Kontaktná osoba
Klub dôchodcov Nižná	Dom Kultúry Nižná	027 43	p. Kováčová
Jednota dôchodcov Nižná.	Dom kultúry Nižná	027 44	p. Žuffová
Združenie zdravotne postihnutých v Nižnej	Dom kultúry Nižná	027 43	p. Mereššová

1.11 Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

- Dom kultúry /referát kultúry v obci/
- Kino Ostražica
- Obecná knižnica v budove Základnej školy s MŠ

Spoločenský a kultúrny život v obci je pomerne rozvinutý. Pôsobí tu niekoľko záujmových organizácií:

Dychová hudba, chrámový spevokol, Občianske združenie „Oravan Senior“ Občianske združenie Harlekýn, Materské centrum Dupajda, Občianske združenie LOD, Telovýchovná jednota, futbalový klub, Oravaman , Jednota dôchodcov, Dobrovoľný požiarnický zbor.

Všetky tieto zložky v spolupráci s obcou organizujú pre svojich členov aj ostatných spoluobčanov rôzne kultúrne podujatia, plesy, poznávacie a družobné zájazdy. Väčšina kultúrnych podujatí sa organizuje v dome kultúry. Budova bola postavená v akcii „Z“ ešte za pôsobenia fabriky Tesla Orava. V roku 1986 prešla pod správu obce. Budova prešla viacerými úpravami a rekonštrukciou/zateplenie, výmena okien, dverí, upravené priestory pre kanceláriu starostu a prednostu, úprava Rotundy, kinosály prestavba Bistra, kuchynky, šatní/. V roku 2023 boli vykonané práce

v rámci Projektu „Zvýšenie kvality služieb v kultúrnom dome v hodnote 217 tis. Eur (v kinosále výmena sedačiek, úprava javiska, osvetlenie a pod.)

1.12 Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb, najvýznamnejší priemysel, najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci Nižná:

Technické služby obce Nižná, Obecný sociálny podnik Nižná, s.r.o., BSS, pozemkové spoločenstvo, Urbári, Verex Orava, s.r.o., COOP Jednota - spotrebné družstvo, Slovenská pošta, a.s., Podielnícke poľnohospodárske družstvo, SPP – zákaznícke centrum, Pneuservis ECHNOGUM, Autoškola GAMA, Čerpacia stanica Slovnaft, Čistička odpadových vôd Nižná, Kaderníctvo AFRODITA, Štúdio SISA – pedikúra, manikúra, masáže, MK ŠPORT Nižná Mgr. Marián Klimčík - športovo-rekreačná škola, Televízna služba Komačka Václav - oprava televízorov, Advokátska kancelária - Mgr. Ďaďová, Oprava práčok a chladničiek – Ďaďo, Očná optika, Pohrebničníctvo Garajová Ingrid, FCZVK Cvoliga – inštalácia a opravy ústredného kúrenia, CK Tomíček, CYKLO-ŠPORT MARVAS – predaj bicyklov a športových potrieb Závodná 481, Prvá stavebná sporiteľňa, Blach dom, masérské služby, kvetinárstvo Baránek a iné

1.13. Organizačná štruktúra obce:

Od 29.10.2022

Starosta obce: Rosina Jaroslav, Ing.

Zástupca starostu obce : Mišík Ján

Hlavný kontrolór obce: Žáková Zuzana, Ing.

Obecné zastupiteľstvo: Bolibruch Ján,
Brčák Rastislav,
Ličková Agáta,
Hlavaj Anton,
Mišík Ján,
Záhorec Dušan,
Seman Milan,.
Kašuba Roman, Mgr.
Brčák Andrej,
Tuka Ondrej, Ing.
Žuffa Martin,

Komisie: Sociálno – zdravotná a dôchodcov :	Ličková Agáta
Športu:	Brčák Andrej
Kultúry:	Štecová Daniela
Výstavby, územného plánovania a dopravy:	Seman Milan,
Na ochranu verejného poriadku:	Šándor Tibor, Mgr.
Na ochranu verejného záujmu:	Mišík Ján
Občiansky výbor v Zemianskej Dedine:	Bolibruch Ján

Obecný úrad:

Prednosta OcU: Šveda Jozef, JUDr.

a) referát rozpočtu, účtovníctva, miezd a personalistiky:	Bečková Jana
b) referát stavebný a životného prostredia:	Pitáková Daniela Mgr.
c) referát pre dane, miestne poplatky, knižnica:	Latková Veronika

d) referát organizačný:	Šurinová Jana
e) referát majetku:	Hrnčiarová Anna
f) referát správy obec. účtovníctvo, mzdy a personalistika TS:	Gondová Daniela Bc.
g) referát evidencie obyvateľov, matriky a opatrovateľskú službu:.	Gašperová Jana, Mgr. (MD
od 20.08.2018 zastupuje Ballová Veronika, Ing.
h) príprava projektov	Kubica Tomáš, Mgr. Mgr, ThLic

ORGANIZAČNÝ PORIADOK OBEČNÉHO ÚRADU V NIŽNEJ

Čl. 1

Úvodné ustanovenie

1. Organizačný poriadok Obecného úradu v Nižnej / ďalej len organizačný poriadok / je základnou organizačnou normou obecného úradu a je záväzný pre všetkých jeho zamestnancov.
2. Organizačný poriadok obsahuje postavenie, pôsobnosť a vnútornú organizáciu obecného úradu, jeho vzťah k starostovi, obecnému zastupiteľstvu, obecnej rade a komisiám obecného zastupiteľstva.

Čl. 2

Postavenie a pôsobnosť obecného úradu

1. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce.
2. Obecný úrad zabezpečuje administratívne a organizačné veci starostu obce, obecného zastupiteľstva, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.
3. Postavenie a pôsobnosť obecného úradu určuje § 16 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a Štatút obce Nižná.
4. Obecný úrad nie je právnickou osobou.
5. Sídлом obecného úradu je budova na ulici Nová doba č.506 v Nižnej

Čl. 3

Vzťah obecného úradu k starostovi obce

1. Starosta obce je štatutárnym orgánom obce Nižná v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce, v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom.
2. Starosta obce zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám.
3. Starosta obce vydáva v správnom konaní rozhodnutia, ktorých písomné vyhotovenie vypracúva obecný úrad.
4. Starostu obce počas neprítomnosti alebo nespôsobilosti na výkon funkcie zastupuje jeho zástupca, ktorého spravidla na celé funkčné obdobie poverí zastupovaním starosta do 60 dní od zloženia sľubu.

Čl. 4

Vzťah obecného úradu k obecnému zastupiteľstvu

1. Obecný úrad pripravuje a spracúva materiály, odborné podklady a iné písomnosti pre rokovanie obecného zastupiteľstva.
2. Obecný úrad vykonáva všeobecne záväzné nariadenia a uznesenia obecného zastupiteľstva.
3. Obecný úrad voči poslancom obecného zastupiteľstva plní ďalšie úlohy, ktoré určuje zákon č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Čl. 5

Vzťah obecného úradu k obecnej rade a ku komisiám obecného zastupiteľstva 1. Obecný úrad pripravuje materiály pre rokovanie komisií obecného zastupiteľstva.

Čl. 6

Organizácia obecného úradu

1. Obecný úrad je tvorený zamestnancami obce.
2. Obecný úrad vedie a jeho prácu riadi prednosta obecného úradu.
3. Obecný úrad sa člení na nasledovné referáty: a/referát rozpočtu, účtovníctva, práce a miezd b/referát stavebný a životného prostredia c/referát pre dane, poplatky a verejné obstarávanie d/referát organizačný e/referát informatiky, kultúry a médií f/referát správy obecného majetku g/referát pre opatrovateľskú službu evidenciu obyvateľov a matričný úrad
4. Obsahová náplň jednotlivých referátov je uvedená v článku 9.
5. Osobitné postavenie na obecnom úrade má hlavný kontrolór obce.

Čl. 7

Prednosta obecného úradu

1. Prednosta obecného úradu je zamestnancom obce, ktorého vymenúva a odvoláva starosta.
2. Prednosta obecného úradu zodpovedá za svoju činnosť starostovi, zúčastňuje sa zasadnutí obecného zastupiteľstva a obecnej rady s hlasom poradným. Spolu so starostom podpisuje zápisnice obecného zastupiteľstva.
3. Prednosta obecného úradu plní najmä nasledovné úlohy:
 - organizuje prácu obecného úradu a riadi všetkých jeho zamestnancov
 - organizuje prípravu zasadnutí obecného zastupiteľstva a podkladov pre tieto zasadnutia podľa pokynov starostu obce
 - zabezpečuje výkon rozhodnutí starostu
 - pripravuje podklady pre starostu obce v pracovno-právnych vzťahoch zamestnancov obecného úradu
 - zostavuje pracovné náplne zamestnancov obecného úradu
 - schvaľuje nástup na dovolenku a služobné cesty zamestnancov obecného úradu
 - sleduje právne normy týkajúce sa činnosti obecného úradu a oboznamuje s nimi jeho zamestnancov
 - rieši sťažnosti občanov na činnosť obecného úradu a jeho zamestnancov
 - zabezpečuje po odsúhlasení starostom materiálno-technické vybavenie obecného úradu
 - prijíma hlásenie o pracovných úrazoch a vyhotovuje z nich zápis
 - vypracúva stanoviská a návrhy k sporným otázkam v oblasti správneho, občianskeho, obchodného a pracovného práva
 - vypracúva zmluvy a stanoviská ku návrhom zmlúv
 - zastupuje obec v súdnych a iných konaniach
 - spolupracuje s organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, orgánmi štátnej správy a inými orgánmi a inštitúciami
 - vypracováva právne stanoviská v sporových a nesporových veciach (súdy, prokuratúra, orgány štátnej správy)
 - zisťuje právne vzťahy ku nehnuteľnostiam na úrovni obce
 - rieši delimitáciu majetku a nehnuteľností
 - vypracúva všeobecno-záväzné nariadenia obce
 - kontroluje a vyhodnocuje uznesenia OcZ
 - zabezpečuje agendu na úseku civilnej obrany, na úseku obrany štátu, na úseku hospodárskej mobilizácie a na úseku krízového riadenia
 - spolupracuje s bezpečnostným technikom vo veciach BOZP a PO.

Čl. 8

Hlavný kontrolór obce

1. Hlavný kontrolór je zamestnancom obce a za svoju činnosť zodpovedá obecnému zastupiteľstvu.
2. Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo na šesť rokov a po uplynutí tohto obdobia sa jeho pracovnoprávny vzťah k obci skončí.
3. Hlavný kontrolór najmä:
 - a/ vykonáva kontrolu v rozsahu ustanovení § 18d zákona o obecnom zriadení, príjmov a výdavkov rozpočtu obce a hospodárenia s majetkom obce
 - b/ predkladá obecnému zastupiteľstvu raz za 6 mesiacov návrh plánu kontrolnej činnosti

- c/ vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu obce a záverečného účtu obce pred ich schválením v obecnom zastupiteľstve
 - d/ predkladá správu o výsledkoch kontroly priamo obecnému zastupiteľstvu na jeho najbližšom zasadnutí,
 - e/ predkladá obecnému zastupiteľstvu najmenej raz ročne správu o kontrolnej činnosti, a to do 60 dní po uplynutí kalendárneho roku, f/ spolupracuje so štátnymi orgánmi vo veciach kontroly hospodárenia s prostriedkami pridelenými obci zo štátneho rozpočtu alebo zo štrukturálnych fondov Európskej únie,
 - g/ vybavuje sťažnosti, ak tak ustanovuje osobitný zákon, h/ je povinný vykonávať kontrolu, ak ho o to požiada obecné zastupiteľstvo, hospodárenia rozpočtovej organizácie obce
 - i/ plní ďalšie úlohy ustanovené osobitným zákonom
4. Hlavný kontrolór je oprávnený nahliadať do účtovných a pokladničných dokladov, ako aj do akýchkoľvek iných dokumentov týkajúcich sa pokladničných operácií, vedenia účtovníctva a nakladania s majetkom obce a do iných dokladov potrebných na výkon kontroly.
 5. Pri vykonávaní svojej činnosti úzko spolupracuje s obecným úradom.
 6. Hlavný kontrolór sa zúčastňuje zasadnutí s hlasom poradným.
 7. Podrobnejšiu úpravu pôsobnosti hlavného kontrolóra obsahuje zákon o obecnom zriadení.

Čl. 9

Obsahová náplň referátov

1.Referát rozpočtu, účtovníctva, práce a miezd plní najmä tieto úlohy:

- zabezpečuje komplexnú štatistiku účtovníctva a rozpočtovníctva obce a technických služieb
- zabezpečuje zostavovanie rozpočtu obce, jeho zmeny a vyhodnocuje jeho plnenie
- zabezpečuje kontrolu dodržiavania finančnej a rozpočtovej disciplíny
- zabezpečuje vedenie účtovníctva obce a technických služieb podľa platných predpisov
- zabezpečuje vypracovanie návrhov úverovej a úrokovej politiky obce
- vykonáva kontrolu náležitosti súvisiacich so služobnými cestami
- overuje správnosť cestovných príkazov a likvidáciu cestovných náhrad
- vykonáva inventarizáciu finančných prostriedkov a zdrojov, pohľadávok a záväzkov
- vyhotovuje záverečnú správu o inventarizácii majetku,
- vykonáva a vedie hlásenia za zamestnávateľa spojené s výkonom nemocenského, zdravotného a dôchodkového zabezpečenia zamestnancov
- vykonáva a vedie komplexnú odbornú agendu v oblasti sociálneho fondu
- vykonáva a vedie evidenciu dochádzky a kontroluje nárok a čerpanie dovolenky
- zodpovedá za dodržiavanie právnych zásad a noriem v oblasti hospodárenia s fondom pracovného času a prekážok v práci u zamestnancov
- likviduje platy, náhrady miezd a nemocenské dávky zamestnancov a odmeny k dohodám o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru
- vedie mzdové listy zamestnancov, eviduje podklady pre priznanie dôchodkov, rodinných prídavkov, odvodov a daní
- vyhotovuje výkazy o nemocenských dávkach, zrážkach zo mzdy, spracúva a odvádza odvody do poisťovních fondov za zamestnávateľa a zamestnanca
- spracúva štatistické výkazy týkajúce sa mzdovej oblasti
- komplexne zabezpečuje účtovnícke agendy obce a technické služby (eviduje, kontroluje a uhrádza po formálnej a vecnej stránke došlé faktúry, vystavuje príjmové a výdajové doklady na základe overených dokladov po formálnej a vecnej stránke, vyhotovuje rozbor, výkazy, rozpočet, sleduje rozpočet, pohľadávky, poplatky, hospodárenie a evidenciu majetku)
- zabezpečuje zúčtovanie a kontrolu podkladov do základného účtovníctva od právnych subjektov
- spracúva štvrťročne, polročne a ročne štatistické výkazy pre Štatistický úrad SR, daňový úrad a ďalšie výkazy a hlásenia za obec a technické služby
- vedie komplexné účtovníctvo za vedľajšie hospodárenie MMDS
- zabezpečuje rozúčtovanie a kontrolu dokladov vyplatených z pokladne OcU
- vedie komplexnú personálnu agendu zamestnancov obce, technických služieb a ostatných zamestnancov, s ktorými boli uzavreté dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru
- zabezpečuje práce pri sledovaní pohľadávok, poplatkov, hospodárenie a evidencie majetku obce
- zabezpečuje rozúčtovanie a kontrolu všetkých daní, poplatkov, platieb vybraných obcou, platieb za nájom bytov a nebytových priestorov, správnych poplatkov

- spracúva rozbor hospodárenia obce a technických služieb s komentárom
- zabezpečuje odbornú agendu na úseku školstva (spracováva podklady na žiadosti o dotácie na mzdy, tovary a služby, vedie samostatný decentralizačný účet pre školstvo, usmerňuje a podáva informácie riaditeľom školských zariadení)
- spolupracuje s úradom práce, spracováva žiadosti na aktivačnú činnosť – obecné služby, absolventskú prax, chránenú dielňu a projekty na podporu zamestnanosti podľa zákona vrátane vyhotovenia podkladov k ich vyhodnocovaniu a účtovaniu
- vykazuje čerpanie finančných prostriedkov pri plnení hlavných úloh Obce Nižná

2. Referát stavebný a životného prostredia plní najmä tieto úlohy:

- zabezpečuje ochranu životného prostredia na území obce
- zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy na úseku stavebného poriadku (povoľovanie drobných stavieb preberanie žiadostí na územné a stavebné povolenie, , kolaudácie, asanácie a ich postúpenie na stavebný úrad, vypracovávanie stanovísk)
- zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny
- zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy vo vodnom hospodárstve
- zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy v oblasti dopravy a pozemných komunikácií
- povoľuje umiestnenie reklamných, informačných a propagačných zariadení na území obce
- vykonáva činnosti malého stavebného úradu (napr. drobné stavby, stavebné úpravy a pod.)
- úzko spolupracuje so spoločným stavebným úradom pri vybavovaní agendy na úseku stavebného konania - vydáva rozhodnutia v zmysle platných predpisov na malý zdroj znečisťovania ovzdušia
- zabezpečuje výkon kompetencií stanovených príslušnými zákonmi a predpismi na úseku odpadov vrátane vyjadrení k programom odpadového hospodárstva na území obce
- zabezpečuje ďalšie úlohy obce na úseku odpadového hospodárstva a ochrany ovzdušia vyplývajúce najmä zo zákona o ovzduší a spolupracuje s príslušnými orgánmi štátnej správy na týchto úsekoch
- dáva súhlas na výrub, umiestňovanie a druhové zloženie drevín pred výsadbou na verejných priestranstvách a vo voľnej prírode s výnimkou lesa a plôch s poľnohospodárskymi kultúrami
- obstaráva územnoplánovaciu dokumentáciu, jej schvaľovanie, evidovanie a nakladanie v zmysle stavebného zákona
- zabezpečuje investičnú výstavbu – prípravu a realizáciu stavieb, inžiniersku činnosť
- zabezpečuje projektovú a rozpočtovú dokumentáciu obecných stavieb
- zabezpečuje prípravu a uskutočňovanie investičných zámerov obce
- vedie evidenciu ulíc a budov v meste /obytné domy, rodinné domy, ostatné budovy, garáže, rekreačné chatky, záhradkárske chatky/,
- vydáva súpisné čísla na budovy
- spracúva podklady a pripravuje rozhodnutie o určení súpisného čísla k zápisu budov do KN
- zabezpečuje vyhotovenie rozhodnutí o pridelení a zrušení súpisného a orientačného čísla, oznámení o stavbe,
- vedie evidenciu súpisných a orientačných čísiel ,vedie štatistickú evidenciu (MK, chodníky, garáže, byty a pod.,)
- zabezpečuje agendu samostatne hospodáriacich roľníkov vrátane ich štatistiky

3.Referát pre dane, poplatky a verejné obstarávanie plní najmä tieto úlohy:

- vyberá a vedie evidenciu úhrad daní z nehnuteľnosti (osobitne fyzické a právnické osoby) a zabezpečuje celú ucelenú odbornú agendu na úseku správy dane z nehnuteľnosti
- vyhotovuje rozhodnutia na daň z nehnuteľnosti platobné výmery na a vyrubuje penále k dani z nehnuteľnosti, sleduje úhrady za túto daň osobitne za fyzické a právnické osoby, zasiela výzvy na neuhradené platby, zostavuje výkaz o pohľadávkach a vymáha ich
- zabezpečuje evidenciu daňovníkov
- zostavuje výkazy o dani z nehnuteľnosti a poskytuje úľavy na dani z nehnuteľnosti v prípadoch vymedzených zákonom
- zasiela upomienky na neuhradené platby, zostavuje výkaz o pohľadávkach a vymáha ich
- vyberá a vedie evidenciu úhrad miestnych poplatkov (osobitne fyzické a právnické osoby) daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň, za ubytovanie, daň za predajné automaty ,daň za nevýherné hracie prístroje, poplatok za komunálne odpady
- vyhotovuje rozhodnutia na vyššie uvedené dane a poplatok, zasiela výzvy na neuhradené platby, zostavuje výkaz o pohľadávkach a vymáha ich

- zabezpečuje úlohy obce vyplývajúce z platného zákona o verejnom obstarávaní
- zodpovedá za priebeh verejného obstarávania a archiváciu ukončených postupov verejného obstarávania
- zabezpečuje agendu na úseku ochrany spotrebiteľa (prevádzkové hodiny)

4. Referát organizačný plní najmä tieto úlohy:

- zabezpečuje prípravu a organizačné zabezpečenie zasadnutí obecného zastupiteľstva
- zabezpečuje všetky úlohy súvisiace s postavením a funkciou sekretariátu starostu obce a prednostu obecného úradu
- vyhotovuje zápisnice zo zasadnutí obecného zastupiteľstva
- vedie evidenciu uznesení a zápisníc zo zasadnutí obecného zastupiteľstva
- zabezpečuje donášku, výpravňu, archiváciu a skartáciu písomnosti obce v súlade s registratúrnym poriadkom a registratúrnym plánom obce
- vykonáva centrálnu evidenciu došlej a odoslanej pošty
- zabezpečuje archiváciu Zbierky zákonov a evidenciu schválených VZN
- zabezpečuje starostlivosť o vývesné skrinky obecného úradu a ich aktualizáciu
- zabezpečuje kopírovanie a skenovanie pre obecný úrad a orgány obce
- zabezpečuje obsluhu telefónnej ústredne a faxu
- zabezpečuje prepis písomných materiálov na základe nariadenia starostu obce alebo prednostu obecného úradu
- zvoláva operatívne porady starostu obce alebo prednostu obecného úradu
- komplexne zabezpečuje a usmerňuje správu registratúry a registratúrneho strediska Obce Nižná
- vydáva osvedčenia z registratúrnych záznamov vedených Obcou Nižná
- zabezpečuje donášku, výpravňu, archiváciu a skartáciu písomností obce v súlade s registratúrnym poriadkom a registratúrnym plánom obce
- zabezpečuje zverejňovanie verejných vyhlášok na obecnej výveske
- zabezpečuje starostlivosť o vývesné skrinky obecného úradu a ich aktualizáciu
- zabezpečuje doručovanie písomností fyzickým osobám na základe dožiadania súdu
- vedie pokladničnú knihu
- vyhotovuje príjmové a výdavkové doklady za obec v systéme URBIS vrátane výplaty v hotovosti

5. Referát informatiky, kultúry a médií plní najmä tieto úlohy:

- organizuje, usporadúva a vytvára podmienky pre kultúrne, spoločenské a športové podujatia v obci
- komplexne zabezpečuje kultúrno-vzdelávacie akcie v kultúrnom zariadení
- spracúva plány a zameranie kultúrno-osvetových, výchovných a športových činností v obci
- koordinuje využívanie priestorov kultúrneho domu na vykonávanie jednotlivých činností
- prijíma písomné oznámenia o zámere usporiadať v obci verejné kultúrne podujatia, verejné športové podujatia a zhromaždenia občanov
- koordinuje prácu v redakčnej rade obecných novín „Nižnianske ozveny“ a podieľa sa na ich výrobe a distribúcii (podľa schváleného harmonogramu)
- podieľa sa na propagácii usporiadaných kultúrnych a športových akcií v rôznych médiách
- zabezpečuje vedenie kroniky obce, vyhotovenie ďakovných listov jubilantom a reláciu v obecnom rozhlase
- zabezpečuje činnosť obecnej knižnice
- spravuje a organizuje systém odbornej evidencie knižničného fondu vrátane revízie knižničného fondu
- koordinuje využívanie priestorov kultúrneho domu, kinosály a bistra na vykonávanie jednotlivých činností
- zabezpečuje kompletné prevádzkovanie miestneho kina Ostražica (objednávka filmov, propagácia, zabezpečenie premietania, predaj vstupeniek a ich kontrolu, vyúčtovanie a pod.)
- zabezpečuje vyhotovenie ďakovných listov jubilantom a reláciu v obecnom rozhlase a vyhotovenie uvítacích listov novonarodených detí
- zabezpečuje publikačnú a dopisovateľskú činnosť z oblasti kultúry vrátane fotodokumentácie spoločensko-kultúrnych akcií usporiadaných obcou
- zabezpečuje systémovú administráciu a údržbu dát v informačných systémoch
- zabezpečuje chod a údržbu informačného systému
- zabezpečuje funkčnosť a údržbu PC, notebookov, monitorov, skenerov a ďalších podobných technických zariadení v rámci obecného úradu
- spravuje internetovú stránku Obce Nižná

6. Referát správy obecného majetku plní najmä tieto úlohy:

- vykonáva správu hnutel'ného a nehnuteľného majetku obce
- vedie centrálnu evidenciu hnutel'ného a nehnuteľného majetku
- zabezpečuje odbornú agendu na úseku bytového a nebytového hospodárstva obce (evidovanie nájomníkov bytov a nebytových priestorov, evidovanie nájomných zmlúv na byty a nebytové priestory, vyhotovenie zápisníc o prevzatí a odovzdaní nebytového priestoru, sledovanie platieb vyplývajúcich z nájomných zmlúv na byty a nebytové priestory a ich ročné vyúčtovanie, vypracúva nájomné zmluvy a ich doplnky na byty a nebytové priestory)
- riešenie žiadostí a sťažností v bytovej a nebytovej problematike
- eviduje bytový a nebytový fond, sleduje jeho technický stav, usmerňuje jeho údržbu a opravy
- zabezpečuje preberanie a odovzdávanie bytového fondu a nebytových priestorov
- kontroluje zmluvne dohodnuté činnosti v prenajatých priestoroch a povolenia vydané na ich úpravy a prestavby
- spracúva podklady k vymáhaniu pohľadávok a nedoplatkov súvisiacich s nájomom bytov a nebytových priestorov
- vybavuje požiadavky orgánov k súdnemu alebo exekučnému konaniu vo veci zrušenia užívacieho práva nájmu bytov alebo výkonu exekučného rozhodnutia
- sleduje úhrady platieb dodávateľom energií a ostatných služieb
- pripravuje podklady k zmluvám o odpredaji bytov
- sleduje pohyb majetku, zaradenie, pridelenie inventárneho čísla, vyradenie majetku z evidencie
- zabezpečuje odpisovanie majetku a spracúvanie podkladov pre zaúčtovanie
- zabezpečuje vykonanie inventúr majetku, porovnanie s účtovným stavom
- pripravuje podklady pre odovzdávanie majetku a preberanie majetku pri prechode kompetencií
- vedie evidenciu hrobových miest, vyhotovuje zmluvy o nájme hrobových miest a vyberá nájomné za hrobové miesta

7. Referát pre opatrovateľskú službu, evidenciu obyvateľstva a matričný úrad plní najmä tieto úlohy:

- zabezpečuje agendu na úseku opatrovateľskej služby vrátane prípravy podkladov na rozhodnutie (prijímanie žiadostí o poskytovanie opatrovateľskej služby, príprava návrhov rozhodnutí, pracovných zmlúv, stanovenie rozsah hodín starostlivosti a výšku úhrad za poskytnutú službu, šetrenie v domácnosti občanov, ktorým bude poskytnutá alebo sa poskytuje opatrovateľská služba, vedie evidenciu opatrovaných a opatrovateliek, vypočítava mesačné úhrady za poskytnutú opatrovateľskú službu a sleduje ich plnenie)
- vedie evidenciu občanov, evidenciu prihlásených, odhlásených, narodených a zomrelých
- osvedčuje podpisy na listinách, vedie knihu osvedčovaných podpisov
- osvedčuje odpisy /fotokópie/ listín a vedie ich evidenciu
- vykonáva samostatnú prácu vo veciach evidencie občanov, evidencie prihlásených, odhlásených, narodených a zomrelých občanov
- vyhotovuje potvrdenia, štatistiky a hlásenia súvisiacich s evidenciou občanov vrátane potvrdení o pobytoch a pohreboch
- vedie matriku : knihu narodení, manželstiev a úmrtí a index zápisov do matričných kníh,
- vykonáva dodatočné záznamy do matrik na základe verejných listín vydaných súdmi a inými orgánmi, cudzími úradmi po písomnom súhlase príslušného krajského úradu
- vydáva príslušné rozhodnutia na prvom stupni správneho konania na úseku matrik
- vydáva výpisy z matričných kníh na použitie v tuzemsku aj v cudzine,
- vyhotovuje osvedčenia o právnej spôsobilosti na uzavretie manželstva v cudzine,
- plní úlohy súvisiace s uzavretím manželstva na základe dokladov predložených snúbencami, pripravuje vykonanie obradu o uzavretie manželstva pred orgánom štátu a zúčastňuje sa sobášneho obradu, pripravuje a posudzuje doklady na uzavretie manželstva pred orgánom cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, povoľuje na žiadosť uzavretia manželstva na inom ako príslušnom matričnom úrade alebo ktoromkoľvek inom mieste
- vypracúva oznámenie o narodení, o uzavretí manželstva, o úmrtí
- zabezpečuje obnovu matričnej knihy v prípade jej straty, zničenia alebo ak sa stane neupotrebitelnou
- vypracúva a vysiela nekrológ v miestnom rozhlase, spolu zabezpečuje občiansky pohreb
- vybavuje dožiadanie orgánov štátnej správy, súdov, exekútorov, notárov a iných orgánov súvisiacich s evidenciou občanov
- koordinuje a zabezpečuje voľby, referendá alebo miestne hlasovania na úrovni obce

Čl. 10 Spoločné a záverečné ustanovenia

1. Tento organizačný poriadok bol vydaný starostom obce dňa 2.3.2015 v súlade s ustanovením § 13 ods.3 písm. d) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a týmto dňom nadobúda aj účinnosť.

Štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2023

Organizácia	Zamestnanci muži		Zamestnanci ženy		Spolu počet zamestnancov	
	Počet	%	počet	%	počet	%
Obec Nižná	3	23,08	10	76,92	13	100
Základná škola s MŠ Nová doba	6	8,69	63	91,30	71	100
Základná umelecká škola Nižná	10	38,46	17	62,96	27	100
Technické služby I. Nižná	8	100,00	0	0	2	100
Obecný sociálny podnik Nižná, s.r.o	6	75,00	2	25,00	18	100
C e l k o m	38	31,39	94	68,61	129	100

Vývoj počtu zamestnancov

Organizácia	k 31.12. 2016	k 31.12. 2017	k 31.12. 2018	k 31.12. 2019	k 31.12. 2020	k 31.12. 2021	k 31.12. 2022	k 31.12. 2023
Obec Nižná	28	28	28	27	21	21	13	13
Základná škola s MŠ Nová doba	61	61	61	68	68	69	71	71
ZUŠ Nižná	24	24	24	27	27	26	25	27
Technické služby I. Nižná	13	13	14	15	8	8	2	2
Obecný sociálny podnik Nižná, s.r.o						8	18	18
Celkom	127	127	127	137	124	132	129	131

Z tabuľky prehľadu vývoja počtu zamestnancov vyplýva, že počet zamestnancov k 31. 12. 2023 oproti stavu k 31. 12. 2022 sa zvýšil o 2 zamestnancov.

Konsolidovaný celok tvoria:

Rozpočtová organizácia obce :

Základná škola s materskou školou sídlo: Nová doba 496, 027 43 Nižná štatutárny orgán: Mgr. Ľubomír Ivan, riaditeľ základná činnosť: poskytovanie základného vzdelania, zabezpečenie edukácie žiakov na úseku základného školstva, príprava žiakov na štúdium na stredných školách.

Základná umelecká škola sídlo: **Nová doba 496, 027 43 Nižná** štatutárny orgán: Mgr. Peter Kučka, riaditeľ základná činnosť: rozvíjať talent u žiakov a pripravovať ich na štúdium na stredných odborných školách a konzervatóriách.

Príspevková organizácia obce :

Technické služby I. Nižná sídlo: **Hviezdoslavova 330, 027 43 Nižná** štatutárny orgán: Pavol Habovštiak, riaditeľ základná činnosť: zber a zneškodňovanie iných odpadov, ostatná stavebné a pomocné práce, práce z nehnuteľnosťami .

S.r.o Obecny sociálny podnik Nižná: sídlo **Hviezdoslavova 330/19** Štatutárnym orgánom spoločnosti je Pavol Habovštiak, bytom Podjavorinskej 663/4, 02743 Nižná

Konsolidovaný celok obce Nižná a určenie metódy konsolidácie pre jednotlivé účtovné jednotky v rámci konsolidovaného celku obce Nižná k 31. 12. 2022

Organizácia	Patrí do konsolidovaného celku obce Nižná áno/nie	Metóda konsolidácie	Poznámky
Základná škola s materskou školou rozpočtová organizácia	áno	úplná	
Základná umelecká škola rozpočtová organizácia	áno	úplná	
Technické služby I, príspevková organizácia	áno	úplná	
Obecný sociálny podnik Nižná, s.r.o	áno	úplná	

Obec Nižná zaslala dňa **30. 4. 2024** svojim organizáciám písomné oznámenie, že v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 22, ods. 13 majú povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku za rok 2023 ako aj oznámenie o Konsolidovanom celku Obce Nižná a určenie metódy konsolidácie pre jednotlivé účtovné jednotky v rámci konsolidovaného celku Obce Nižná k 31. 12. 2023.

Štruktúra konsolidovanej účtovnej závierky:

- konsolidovaná súvaha
- konsolidovaný výkaz ziskov a strát
- poznámky konsolidovanej účtovnej závierky

Konsolidovanú účtovnú závierku zostavila Obec Nižná metódou úplnej konsolidácie, ktorá je zložená z:

- konsolidácie pohľadávok a záväzkov – predstavuje vylúčenie všetkých vzájomných pohľadávok a záväzkov medzi účtovnými jednotkami v konsolidovanom celku v plnej výške
- konsolidácie medzivýsledku – medzivýsledok vzniká pri predaji majetku medzi dvomi účtovnými jednotkami toho istého konsolidačného celku, pričom ocenenie majetku u kupujúceho je vyššie, než by bolo ocenenie majetku ak by k tejto transakcii nedošlo
- konsolidácie nákladov a výnosov – náklady a výnosy sa eliminujú (vylučujú, vynechávajú) z agregovaných údajov vo výkaze ziskov a strát = fikcia ekonomickej jednotky

2. Rozpočet obce na rok 2023 a jeho plnenie

Základným nástrojom finančného hospodárenia mesta bol rozpočet obce na rok 2022. Obec Nižná zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2022 bol zostavený ako vyrovnaný vo výške 3 910 861 €. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2023. Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 13.12.2022 uznesením č. 149/2022 a Programový rozpočet obce Nižná bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 13.12.2022 Uznesením č.150/2022.

Nakoľko neboli naplnené rozpočtované príjmy boli obecnému zastupiteľstvu v Nižnej predložené zmeny rozpočtu na rok 2023, ktoré boli schválené nasledovne:

6x Zmenou rozpočtovým opatrením

- prvá zmena 01/2023 schválená dňa 21.02.2023 uznesením č. 1/2023
- druhá zmena 02/2023 schválená dňa 09.05.2023 uznesením č. 30/2023
- tretia zmena 03/2023 schválená dňa 20.06.2023 uznesením č. 55/2023
- štvrtá zmena 04/2023 schválená dňa 12.09.2023 uznesením č. 76/2023
- piata zmena 05/2023 schválená dňa 12.09.2023 uznesením č. 78/2023
- šiesta zmena 06/2023 schválená dňa 12.12.2023 uznesením č. 121/2023

7 x Rozhodnutím starostu obce v zmysle uznesenia č. D/6a/2014 , D/6b/2014 a D/6b/20c4 zo dňa 27.novembra 2014

- Prvá zmena 1/2023 vystavená dňa 31.03.2023 zobrať na vedomie uznesením č. 29/2023 zo dňa 09.05.2023
- Druhá zmena 2/2023 vystavená dňa 21.08.2023 zobrať na vedomie uznesením č. 75/2023 zo dňa 12.09.2023
- Tretia zmena 3/2023 vystavená dňa 30.09.2023 zobrať na vedomie uznesením č.92/2023/ A zo dňa 14.11.2023
- Štvrtá zmena 4/2023 vystavená dňa 10.11.2023 zobrať na vedomie uznesením č. 92/2023/ B zo dňa 14.11.2023
- Piata zmena 5/2023 vystavená dňa 31.11.2023 zobrať na vedomie uznesením č. 120/2023 zo dňa 12.12.2023
- Šiesta zmena 6/2023 vystavená dňa 04.12.2023 zobrať na vedomie uznesením č. 6//2024/ A zo dňa 20.02.2024
- Siedma zmena 7/2023 vystavená dňa 31.12.2023 zobrať na vedomie uznesením č. 6/2024/B

Obecné zastupiteľstvo zoberalo všetky uvedené rozhodnutia na vedomie

Rozpočet obce Nižná k 31.12.2023 v celých €

	Rozpočet	Rozpočet po zmenách
Príjmy celkom	4 844 453	5 601 750
z toho :		
Bežné príjmy	3 720 403	4 326 569
Kapitálové príjmy	790 750	640 832
Finančné príjmy	260 000	428 054
Príjmy RO s právnou subjektivitou – Základná škola s MŠ,ZUŠ	73 300	206 295
Výdavky celkom	4 844 453	5 60 1750
z toho :		
Bežné výdavky	1 359 845	1 656 981
Kapitálové výdavky	1 044 749	1 249 492
Finančné výdavky	68 104	68 854
Výdavky RO s právnou subjektivitou – Základná škola s MŠ,ZUŠ	2 366 295	2 620 963
Výdavky RO s právnou subjektivitou – kapitálové výdavky	5 460	5 460

Rozpočet obce	+ prebytok, - schodok	0
		0

2.1 Plnenie príjmov za rok 2023

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
5 395 455	5 142 471,08	95,31

1) Bežné príjmy - daňové príjmy:

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
2 479 103	2 476 594,22	99,90

2) Bežné príjmy - nedaňové príjmy:

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
64 724	62 656,07	96,81

3) Bežné príjmy - ostatné príjmy (granty a transfery):

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
1 782 742	1 766 763,23	99,10

4) Kapitálové príjmy:

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
640 832	511 151,11	79,76

5) Príjmové finančné operácie:

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
428 054	325 306,45	76,00

6) Príjmy rozpočtovej organizácie s právnou subjektivitou:

Bežné príjmy :

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
194 269	169 402,41	87,20

Finančné príjmy :

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
12 026	12 025,12	100

2.2 Čerpanie výdavkov za rok 2023

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
2 975 327	2 641 476,26	88,78

1) Bežné výdavky:

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
1 656 981	1 529 080,73	92,28

v tom

Funkčná klasifikácia	Rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Výdavky verejnej správy	582 407	529 874,85	90,98
Verejný poriadok a bezpečnosť	7 246	7 246	100
Ekonomická oblasť	139 266	139 250,66	99,99
Ochrana životného prostredia	334 437	32 2023,74	96,29
Bývanie a občianska vybavenosť	171 373	153 935,53	89,82
Rekreácia, kultúra a náboženstvo	239 329	216 896,89	90,63
Sociálne zabezpečenie	182 923	159 853,06	87,39
Spolu	1 656 981	1 529 080	92,28

2) Kapitálové výdavky :

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
1 249 492	1 043 355,73	83,52

v tom :

Funkčná klasifikácia	rozpočet	skutočnosť	% plnenia
Výdavky verejnej správy	651 116	513 298,22	78,83
Ekonomická oblasť	33 892	1 945,50	5,74
Ochrana životného prostredia	481 985	471 225,57	97,77
Bývanie a občianska vybavenosť	36 529	22 517,52	61,64
Rekreácia, kultúra a náboženstvo	45 970	34 568,92	75,20
Spolu	1 249 492	1 043 555,73	83,52

3) Výdavkové finančné operácie :

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
68 854	68 839,80	99,98

4) Výdavky rozpočtovej organizácie s právnou subjektivitou:

Bežné výdavky :

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
2 620 963	2 560 534,88	97,69

Kapitálové výdavky:

Rozpočet na rok 2023	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
5 460	5 460	100

2.3 Plán rozpočtu na roky 2016 - 2025

2.3.1 Príjmy celkom

	Plán na rok 2020	Plán na rok 2021	Plán na rok 2022	Plán na rok 2023	Plán na rok 2024	Plán na rok 2025	Plán na rok 2026
Príjmy celkom	2946153	38707854	3910861	3460347	4328921	4026759	4026759
z toho :							
Bežné príjmy	2798439	3286893	3256983	3388709	3936459	3936459	3936459
Kapitálové príjmy	1000	246711	164906	0	232162	0	0

Finančné príjmy	0	280950	429017	11038	70000	0	0
Príjmy RO s právnou subjektivitou	148714	56200	59955	60600	90300	90300	90300

2.3.2 Výdavky celkom

	Plán na rok 2020	Plán na rok 2021	Plán na rok 2022	Plán na rok 2023	Plán na Rok 2024	Plán na rok 2025	Plán na rok 2026
Výdavky celkom	2798439	3870754	3910861	3460347	4328921	4026759	4026759
z toho :							
Bežné výdavky	1062642	1388668	1322180	1322180	1475545	1478876	1498868
Kapitálové výdavky	69003	513058	554413	50000	130000	0	0
Finančné výdavky	47400	48000	48000	48000	203065	38192	18200
Výdavky RO s právnou subjektivitou z toho:	1619394	1921028	1964678	2111215	2520311	2509691	2509691
- bežné							
Základná škola s MŠ	1278185	1510439	1566694	1689453	2014567	2003947	2003947
- kapitálové	0	13800	4000	0	3000	3000	3000
- bežné ZUŠ	341209	396789	393984	421762	502744	502744	502744

3. Hospodárenie obce a rozdelenie prebytku hospodárenia za rok 2023

	Rozpočet po zmenách 2023 v celých €	Skutočnosť 31.12.2023 v celých €
Príjmy celkom bez finančných operácií	5 161 670	4 986 567,04
z toho :		
Bežné príjmy	4 326 569	4 306 013,52
Kapitálové príjmy	640 832	511 151,11
Príjmy RO s právnou subjektivitou	194 269	169 402,41
Výdavky celkom bez finančných operácií	5 532 896	5 138 631,34
z toho :		
Bežné výdavky	1 656 981	1 529 080,73
Kapitálové výdavky	1 249 492	1 043 555,73
Výdavky RO s právnou subjektivitou z toho:	2 620 963	2 214 065,61
- bežné	2 615 503	2 555 074,88
- kapitálové	5 460	5 460

Výsledok hospodárenie bežného rozpočtu - prebytok	0	385 800,32
Výsledok hospodárenie kapitálového rozpočtu - schodok		-537 864,62
Výsledok hospodárenie bežného a kapitálového rozpočtu - schodok		-152 064,30
Finančné príjmy	440 080	337 331,61
Finančné výdavky	68 854	68 839,80
Hospodárenie obce za rok 2023	0	116 427,51
Nepoužívané finančné prostriedky, ktoré sa presúvajú do roku 2023		39 830,28
Hospodárenie obce za rok 2023 - prebytok		76 597,23

Schodok rozpočtu v sume 152 064,30 € zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3. písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení niektorých predpisov, upravený o nevyčerpané prostriedky zo ŠR v sume **39 830,28** bol v rozpočtovom roku 2023 vysporiadaný:

- z finančných operácií v celkovej výške 268 491,81 EUR

Schodok rozpočtu zistený podľa ustanovenia § 10 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa upravuje – zvyšuje o nevyčerpané prostriedky zo ŠR (t. j. 8 795,10 € za nevyčerpané finančné prostriedky z dotácie ÚPSVaR na stravu zadarmo, 2 136,05 €, nevyčerpané FP na dopravné žiakov, záloha 18 566 € prenesené kompetencie, záloha 531 € špecifická záloha 1, 500 € za Čítame radi a 8 302,03 € - prijaté cudzie platby od rodičov v školskej jedálni.)

*Hospodárenie obce prebytok v sume **76 597,23 €** navrhujeme použiť na*

*- tvorba rezervného fondu **7 757,43 €***

*- vrátenie do rezervného fondu **68 839,80 €***

4. Bilancia aktív a pasív

a) Za materskú účtovnú jednotku

4.1 A K T Í V A

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12. 2023	+ zvýšenie - zníženie
Majetok spolu	-6621292,20	7165705,11	+544412,91
Neobežný majetok spolu	-6012275,04	6675311,07	+663036,03
z toho :			
Dlhodobý nehmotný majetok	-40931,08	39147,81	-1783,27
Dlhodobý hmotný majetok	-5407895,44	6072714,74	+664819,30
Dlhodobý finančný majetok	-563448,52	563448,52	0,0
Obežný majetok spolu	-606842,74	487551,15	-119291,59
z toho :			
Zásoby	0	0	0
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	-214680,47	158785,21	-55895,26
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00	
Krátkodobé pohľadávky	-19127,68	13300,75	-5826,93

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12. 2023	+ zvýšenie - zníženie
Finančné účty	-373034,59	315465,19	-57569,40
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	-		-
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	-		-
Časové rozlíšenie	-2174,42	2842,89	+668,47

4.2 PASÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12. 2023	+ zvýšenie - zníženie
Vlastné imanie a záväzky spolu	-6621292,20	7165705,11	+544412,91
Vlastné imanie	-4923964,65	5017604,04	+93639,39
z toho :			
Oceňovacie rozdiely	0	0	-
Fondy	0	0	-
Výsledok hospodárenia	-4923964,65	5017604,04	+93639,39
z toho:			
- nevysporiadaný VH minulých rokov	-4917664,64	4923964,65	6300,01
- VH za účtovné obdobie	6300,01	93639,39	+87338,78
Záväzky	-617317,91	587413,30	-29904,61
z toho :			
Rezervy	-2160,00	2580,00	-420,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	-45408,18	44818,32	-589,86
Dlhodobé záväzky	-282376,56	244949,17	-37427,39
Krátkodobé záväzky	-192373,17	90208,96	-102164,21
Bankové úvery a výpomoci	-95000	204856,85	+109856,85
Časové rozlíšenie	-1080009,64	1560687,77	+480678,13

Bilancia aktív a pasív

K 31.12.2023 vykazuje obec Nižná aktíva a pasíva vo výške 7165705,11 €. Neobežný majetok (dlhodobý nehmotný, dlhodobý hmotný a finančný majetok) predstavuje čiastku 39147,81 €, obežný majetok (zásoby, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, pohľadávky, finančné účty) je vo výške 487551,15 €. Časové rozlíšenie (nová položka od 1. 1. 2008 z dôvodu prechodu na akruálne účtovníctvo – náklady budúcich období, príjmy budúcich období) činí 2842,89 €. Kompletná súvaha tvorí prílohu tohto materiálu.

Celkové aktíva a pasíva sa zvýšili v roku 2023 oproti roku 2022 o 544412,91 €. Je to z dôvodu, že sa zvýšila hodnota neobežného majetku celkom o 663036,03 €, hodnota obežného majetku sa znížila o 119291,59 € a časové rozlíšenie sa zvýšilo o 668,47 €.

V roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 došlo k zníženiu u dlhodobého nehmotného majetku o 1783,27 €. Dlhodobý hmotný majetok bol zvýšený celkom o 664819,30 €.

Hodnota obežného majetku v roku 2023 sa znížila oproti roku 2022 o 119291,59 €, k zníženiu účtu 355 – ostatné zúčtovanie rozpočtu obce a vyššieho územného celku v čiastke o 55895,26 €, u krátkodobých došlo k zníženiu o 5826,93 €, a na finančných účtoch došlo k zníženiu o 57569,40 €.

Stav záväzkov k 31. 12. 2023 je 587413,30 €, čo je zníženie oproti roku 2022 o 29904,61 €. Vytvorené rezervy na audit ročnej a konsolidovanej účtovnej závierky oproti roku 2022 sa znížili o 420,00 €. Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy sa znížilo v roku 2023 oproti roku 2022 o 589,86 € z dôvodu zúčtovania záväzku nevyčerpaných dotácií voči štátnemu rozpočtu.

Ku dňu účtovnej závierky obec Nižná má prijaté 2 úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania, a to na výstavbu 16 b. j. 24 b. j., ktoré sú splatné v r. 2032, 2038 v zmysle uzatvorených zmlúv. K zníženiu došlo u dlhodobých záväzkov / ŠFRB, úvery/ o 37427,39 €.

K zvýšeniu došlo u krátkodobých záväzkov o 102164,21 € v dôsledku uhradených dodávateľských faktúr.

Hodnota nesplateného úveru k 31.12.2023 je vo výške 204856,85 € tu došlo k zvýšeniu o 109856,85 €.

Obec Nižná v roku 2023 neposkytlo návratnú finančnú výpomoc

Kapitálová účasť

Obec Nižná k 31. 12. 2023 má podiel v obecnom sociálnom podniku s.r.o vo výške 5000 € a akcie v Oravskej vodárenskej spoločnosti, a. s. 21569 ks v celkovej hodnote 558448,52 €.

Obec Nižná zakladateľskou listinou zo dňa 9.8.2004 založila spoločnosť s obchodným menom SKI Uhliská so sídlom Nižná do ktorej vložila peňažný vklad vo výške 29874,53 €. Tento vklad bol v roku 2022 vysporiadaný. Obec fin. prostriedky vedie na osobitnom účte ktoré sú podmienené na použitie kapitálových výdavkov MK.

b) Za konsolidovaný celok

Vzájomné vzťahy konsolidačného celku

1) Obec Nižná :

-obec a rozpočtové organizácie

V tom:

1) základná škola s MŠ

- Konsolidácia pohľadávok a záväzkov:

Pohľadávky:

Účet 355 Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC 78267,44 €

Zahrňa:

Počiatočný stav k 1.1.2023	84109,12 €
Zúčtovanie odpisov vlastné zdroje	-10354,88 €
Zúčtovanie odpisov cudzie zdroje	-946,80 €
Poskytnutý transfer	5460,00 €

- Konsolidácia medzivýsledku:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikol medzivýsledok, nakoľko v roku 2023 nebol medzi nimi realizovaný predaj majetku.

- Konsolidácia nákladov a výnosov:

Náklady:

Účet 584 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo VÚC do ich RO a PO 622828,62 €

Konsolidácia nákladov spolu

622828,62 €

Zahrňa:

584 – Zúčtovanie odpisov majetku v správe ZŠ s MŠ /vlastné + cudzie zdroje/	11301,68 €
Vrátené vlastné príjmy ZŠ s MŠ	67671,94 €
Transfer na MŠ Orličie a Nová Doba	375705,00 €
Transfer na ŠKD pri ZŠ s MŠ	51250,00 €
Transfer na ŠJ pri ZŠ s MŠ	116900,00 €

Výnosy:

Konsolidácia výnosov spolu

67686,94 €

Zahrňa:

633 – Výnosy z poplatkov	
694 - Zúčtovanie odpisov majetku v správe ZŠ s MŠ – z dotácií /cudzie zdroje/	0,00 €
699 - Výnosy z odvodu vlastných príjmov ZŠ s MŠ	67686,94 €

2) Základná umelecká škola V. Habovštiaka

Pohľadávky:

Účet 355 Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC	14456,00 €
---	-------------------

Zahŕňa:

Počiatočný stav k 1.1.2023	17293,00 €
Zúčtovanie odpisov vlastné zdroje	- 2837,00 €
Transfer na inventár	0,00 €

Konsolidácia nákladov spolu	488980,00 €
------------------------------------	--------------------

Zahŕňa:

584 – Zúčtovanie odpisov majetku v správe ZUŠ /vlastné + cudzie zdroje/	2837,00 €
Transfer na ZUŠ	459547,00 €
Vrátené vlastné príjmy ZUŠ	26596,00 €
Vrátené zúčtovanie ZP	0,00 €

Konsolidácia výnosov spolu	26596,00 €
-----------------------------------	-------------------

Zahŕňa:

694 - Zúčtovanie odpisov majetku v správe ZUŠ – z dotácií /cudzie zdroje/	0,00 €
699 - Výnosy z odvodu vlastných príjmov ZUŠ	26596,00 €
Výnosy nedaňové príjmy ZP	0,00 €

3) Obec a príspevková organizácia

Obec Nižná – Technické služby I. Nižná:

Konsolidácia pohľadávok a záväzkov:**Pohľadávky:**

Účet 355 Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC	66046,77 €
---	-------------------

Zahŕňa:

Počiatočný stav k 1.1.2023	113243,35 €
Transfer na – inventár	0,00 €
Zúčtovanie odpisov vlastné zdroje	- 47196,58 €

- Konsolidácia medzivýsledku:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikol medzivýsledok, nakoľko v roku 2023 nebol medzi nimi realizovaný predaj majetku.

- Konsolidácia nákladov a výnosov:

Konsolidácia nákladov spolu	127196,58 €
------------------------------------	--------------------

Zahŕňa:

518 -	
584 – Transfer na činnosť TS	80000,00 €
- Zúčtovanie odpisov majetku v správe TS	47196,58 €

2) Základná škola s MŠ Nižná, Nová doba 485

- rozpočtová organizácia a obec

V tom: obec Nižná Nová doba 507

- Konsolidácia pohľadávok a záväzkov:

Účet 355 Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC	78267,44 €
---	-------------------

- Konsolidácia medzivýsledku:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikol medzivýsledok, nakoľko v roku 2023 nebol medzi nimi realizovaný predaj majetku.

- Konsolidácia nákladov a výnosov:

Náklady:

Účet 518 Ostatné služby - komunálny odpad	0,00 €
Účet 551 Odpisy majetku obstaraného z cudzích prostriedkov	11918,00 €
Účet 588 Náklady z odvodu príjmov	67671,94 €

Konsolidácia nákladov spolu **79589,94 €**

Výnosy:

Účet 691 Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	598703,04 €
Účet 692 Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	11301,68 €

Konsolidácia výnosov spolu **610004,72 €**

3/ Základná umelecká škola Nižná Nová doba 485

V tom: obec Nižná Nová doba 507

- Konsolidácia pohľadávok a záväzkov:

Účet 355 Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC **14456,00 €**

- Konsolidácia medzivýsledku:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikol medzivýsledok, nakoľko v roku 2023 nebol medzi nimi realizovaný predaj majetku.

- Konsolidácia nákladov a výnosov: Náklady:

Účet 518 Ostatné služby - komunálny odpad	0,00 €
Účet 551 Odpisy majetku obstaraného z cudzích prostriedkov	2837,00 €
Účet 588 Náklady z odvodu príjmov	26596,00 €

Konsolidácia nákladov spolu **29433,00 €**

Výnosy:

Účet 691 Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	480306,00 €
Účet 692 Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	2837,00 €

Konsolidácia výnosov spolu **483143,00 €**

4)Technické služby I Nižná

- príspevková organizácia a obec

- Konsolidácia pohľadávok a záväzkov:

Pohľadávky:

Účet 311 Odberatelia	0,- €
Účet 385 Príjmy budúcich období	0,- €
<u>Konsolidácia pohľadávok spolu</u>	<u>0,- €</u>

Záväzky:

Účet 355 Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a VÚC **66046,77 €**

- Konsolidácia medzivýsledku:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikol medzivýsledok, nakoľko v roku 2023 nebol medzi nimi realizovaný predaj majetku.

• **Konsolidácia nákladov a výnosov:**

Náklady:

Účet 518 Ostatné služby - komunálny odpad 0,00 €

Účet 551 Odpisy majetku obstaraného z cudzích prostriedkov 47196,58 €

Konsolidácia nákladov spolu 47196,58 €

Výnosy:

Účet 602 Tržby z predaja služieb 0,- €

Účet 642 Tržba z predaja materiálu 0,- €

Účet 691 Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC 80000,00 €

Účet 692 Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC 47196,58 €

Konsolidácia výnosov spolu 127196,58 €

b) Technické služby obce Nižná - Základná škola s MŠ Nižná, ZUŠ Nižná:

- príspevková organizácia a rozpočtové organizácie

Konsolidácia pohľadávok a záväzkov:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikli vzájomné pohľadávky a záväzky v roku 2023.

Konsolidácia medzivýsledku:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikol medzivýsledok, nakoľko v roku 2023 nebol medzi nimi realizovaný predaj majetku.

Konsolidácia nákladov a výnosov:

Medzi účtovnými jednotkami konsolidačného celku nevznikli vzájomné náklady a výnosy v roku 2023.

Agregovaná súvaha konsolidovaného celku k 31. 12. 2023

Súvaha	Obec Nižná	Základná škola s MŠ, Nová Doba 485 Nižná	Základná umelecká škola, Nová Doba 485 Nižná	Technické služby I. obce Nižná	SRO	Agregovaná súvaha
AKTÍVA						
Neobežný majetok spolu	6675311,07	84677,65	14456,00	108496,77	45020,00	6927961,49
z toho :						
Dlhodobý nehmotný majetok	39147,81	0	0	0	0	39147,81
Dlhodobý hmotný majetok	6072714,74	84677,65	14456,00	108496,77	45020,00	6325365,16
Dlhodobý finančný majetok	563448,52	0	0	0	0	563448,52
Obežný majetok spolu	487551,15	164597,26	47199,89	97667,09	101792,00	898807,39
z toho :	0	0	0	0	0	0
Zásoby	0	2121,63	0	7042,52	6435,00	21233,11
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	158785,21	0	0	0	0	158785,21
Pohľadávky dlhodobé	0	0	0	0	15523,00	15523,00
krátkodobé	13300,75	25,62	0	17448,62	12173,00	42947,99
Finančné účty	315465,19	162450,01	47199,89	73175,95	67661,00	665952,04
Časové rozlíšenie	2842,89	432,77	0,00	1280,59	93,00	4649,25

SPOLU	7165705,11	249707,68	61655,89	207444,45	146905,00	7831418,13
PASÍVA						
Vlastné imanie	5017604,04	-12,15	13,55	97324,41	84209,00	5199138,85
z toho :						
Oceňovacie rozdiely	0	0	0	0	0	0
Fondy účtovnej jednotky	0	0	0	0	5500,00	5500,00
Ostatné fondy						
Výsledok hospodárenia z toho:	5017604,04	-12,15	13,55	97324,41	78709,00	5193638,85
- Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	4923964,65	-12,15	13,55	96684,86	26803,00	5047453,91
- Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	93639,39	0	0	639,55	51906,00	146184,94
Závazky	587413,30	243057,85	61642,34	107504,08	50025,00	1049642,57
z toho :						
Rezervy	2580,00	0	0	0,00	0	2580,00
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	44818,32	78282,44	14456,00	66046,77	0	203603,53
Dlhodobé záväzky	244949,17	4110,86	2674,00	10838,65	26,00	262598,68
Krátkodobé záväzky	90208,96	160664,55	44511,68	30618,66	40554,00	366557,85
Časové rozlíšenie	1560687,77	6661,98	0	2615,96	12671,00	1582636,71
SPOLU	7165705,11	249707,68	61655,89	207444,45	146905,00	7831418,13

Prehľad konsolidačných operácií v Súvahe:

Súvaha	Spolu EUR	Z toho:
AKTÍVA:		
1/ Agregovaná súvaha	7831418,13	
2/ Eliminácia za:	0	
- Obec Nižná	-158770,21	Zúčtovanie medzi subjekt. verejnej správy /ZŠ -78282,44- ZUŠ -14441,00 TS -66046,77 /
- Základná škola s MŠ Nižná	0	-
- Základná umelecká škola Nižná	-15,00	Pohľadávky krátkodobé/obec/ - Časové rozlíšenie /obec/ -
- Technické služby I. Nižná	0	Pohľadávky krátkodobé /obec/ -
- Soc. podnik s.r.o	-5000,00	

Spolu eliminácia	-163785,21	
	0	
3/ Konsolidovaná súvaha AKTÍVA	7667632,92	
PASÍVA:		
1/ Agregovaná súvaha	7831418,43	
2/ Eliminácia za:		
- Obec Nižná		Časové rozlíšenie - Krátkodobé záväzky -
- Základná škola s MŠ Nižná	-78282,44	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy /obec/
- Základná umelecká škola Nižná	-14456,00	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy /obec/ Krátkodobé záväzky /obec/
- Technické služby I. Nižná	-66046,77	Vlastné imanie /obec/
- Soc. Podnik s.r.o	-5000,00	
Spolu eliminácia	-163785,21	
3/ Konsolidovaná súvaha PASÍVA	766732,92	

Konsolidovaná súvaha k 31. 12. 2023

Riadok v súvahe	Súvaha	Agregovaná súvaha		Eliminácia kapitálu	Eliminácia pohľadávok a záväzkov	Konsolidovaná súvaha
	AKTÍVA					
002	Neobežný majetok spolu	6927961,49			-5000,00	6922961,49
	z toho :					
003	Dlhodobý nehmotný majetok	39147,81				39147,81
011	Dlhodobý hmotný majetok	6325365,16				6325365,16
024	Dlhodobý finančný majetok	563448,52			-5000,00	558448,52
033	Obežný majetok spolu	898807,39			-158770,21	740037,18
	z toho :	0				0
034	Zásoby	15599,15				15599,15
040	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	158785,21			-158785,21	0,0
060	Pohľadávky dlhodobé	15523,00				15523,00
	Pohľadávky krátkodobé	42947,99				42947,99
085	Finančné účty	665952,04				665952,04

110	Časové rozlíšenie	4649,25				4649,25
	SPOLU	7831418,13			-163785,21	7667632,92
	PASÍVA					
116						
	Vlastné imanie	5199138,85			-5000,00	5194138,85
	z toho :					
117	Oceňovacie rozdiely	0				0
120	Fondy účtovnej jednotky	5500,00			-5500,00	0
121						
123	Výsledok hospodárenia z toho:	5193638,85			500,00	5194138,85
	- Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	5047453,91			500,00	5047953,91
124	- Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	146184,94				146184,94
125						
126	Závazky	1049642,57			-158785,21	890857,36
	z toho :					
127	Rezervy	2580,00				2580,00
132	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	203603,53			-158785,21	44818,32
140	Dlhodobé záväzky	262599,34				262599,34
151	Krátkodobé záväzky	366557,85				366557,85
180	Časové rozlíšenie	1582636,71				1582636,71
	SPOLU	7831418,13			-163785,21	7667632,92

Porovnanie konsolidovaných aktív a pasív s minulým rokom

4.1 A K T Í V A

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2023	Skutočnosť k 31.12.2022	+ zvýšenie - -zníženie
Majetok spolu	7667632,92	-7011612,47	+656020,45
Neobežný majetok spolu	6922961,49	-6289662,04	+633299,45
Z toho :			
Dlhodobý nehmotný majetok	39147,81	-40931,08	-1783,27
Dlhodobý hmotný majetok	6325365,16	-5690282,44	+635082,72
Dlhodobý finančný majetok	558448,52	-558448,52	0,0

Obežný majetok spolu	898807,39	-933220,30	+ -34412,91
Z toho :	0		
Zásoby	15599,15	-21233,11	-5633,96
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	158785,21	-214680,47	-55895,26
Dlhodobé pohľadávky	15523,00	0	+15523,00
Krátkodobé pohľadávky	42947,99	-33802,18	9145,81
Finančné účty	665952,04	-634835,54	+31116,50
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.		-	
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.		-	
Časové rozlíšenie	4649,25	-3410,60	+1238,65

4.2 P A S Í V A

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2023	Skutočnosť k 31.12.2022	+ zvýšenie - -zníženie
Vlastné imanie a záväzky spolu	7667632,92	-7011612,47	+656020,45
Vlastné imanie	5194138,85	-5044524,63	+149614,22
Z toho :			
Oceňovacie rozdiely	-	-	
Fondy	-	-	
Výsledok hospodárenia z toho:	5194138,85	-5044524,63	+149614,22
- nevysporiadaný VH minulých rokov	5047953,91	-4995993,84	+51960,07
- VH za účtovné obdobie	146184,94	-48530,79	+97654,15
Záväzky	1049642,57	-1078838,40	+ -29195,83
Z toho :			
Rezervy	2580,00	-2160,00	+420,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	44818,32	-45408,18	-589,86
Dlhodobé záväzky	262599,34	-297670,77	-35071,43
Krátkodobé záväzky	366557,85	-406350,98	-39793,13
Bankové úvery a výpomoci	214301,85	-112569,00	+101732,85
Časové rozlíšenie	1582636,71	-1102928,91	+479707,80

Bilancia aktív a pasív za konsolidovaný celok:

K 31.12.2023 vykazuje konsolidovaný celok aktíva a pasíva vo výške 7667632,92 €.

Na strane aktív neobežný majetok (dlhodobý nehmotný, dlhodobý hmotný a finančný majetok) predstavuje čiastku 6922961,49 €, obežný majetok (zásoby, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, pohľadávky, finančné účty) je vo výške 740022,18 €. Časové rozlíšenie (nová položka od 1. 1. 2008 z dôvodu prechodu na akruálne účtovníctvo – náklady budúcich období, príjmy budúcich období) činí 3410,60 €.

Na strane pasív vlastné imanie (oceňovacie rozdiely, nevysporiadaný VH minulých rokov, VH za účtovné obdobie) predstavuje čiastku 5194138,85 €, záväzky (rezervy, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, dlhodobé a krátkodobé záväzky) sú vo výške 890857,36 €. Časové rozlíšenie (nová položka od 1. 1. 2008 z dôvodu prechodu na akruálne účtovníctvo – výnosy budúcich období, výdavky budúcich období) činí 1582636,71 €.

Celkové aktíva sa zvýšili v roku 2023 oproti roku 2022 o 656020,45 €. Je to z dôvodu, že sa zvýšila hodnota neobežného majetku celkom o **633299,95 €**, hodnota obežného majetku sa zvýšila o 21482,35 € a časové rozlíšenie sa zvýšilo o 1238,65 €.

Neobežný majetok – zvýšenie za konsolidovaný celok o **633299,95 €** – v tom:

- KJ Obec Nižná : zvýšenie o 663036,03 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná : zníženie o 6458,00 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zníženie o 2837,00 €
- KJ Technické služby I. Nižná : zníženie o 44265,58 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 23827, €

Z toho:

Dlhodobý nehmotný majetok - zníženie za konsolidovaný celok o **1783,27 €** – v tom:

- KJ Obec Nižná : zníženie o 1783,27 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná : 0 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : 0 €
- KJ Technické služby I. Nižná : 0 €

Dlhodobý hmotný majetok – zvýšenie za konsolidovaný celok o **635082,72 €** – v tom:

- KJ Obec Nižná : zvýšenie o 664819,30 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná : zníženie o 6458,00 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zníženie o 2837,00 €
- KJ Technické služby I. Nižná : zníženie o 44268,58 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 23827,00 €

Obežný majetok – zníženie za konsolidovaný celok o **34412,91 €** v tom:

- KJ Obec Nižná: zníženie o 119291,59 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 31125,89 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zvýšenie o 6225,48 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 16404,31 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 31123,00 €

Z toho:

Zásoby - zníženie za konsolidovaný celok o **5633,96 €** v tom:

- KJ Obec Nižná: zníženie o 0 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 973,21 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zníženie o 0 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zníženie o 10549,17 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 3942,00 €

Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy - zníženie za konsolidovaný celok o **55895,26 €**

- KJ Obec Nižná: zníženie o 55895,26 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zníženie o 0 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : 0 €
- KJ Technické služby I. Nižná: 0 €

Pohľadávky dlhodobé -

- sociálny podnik: zvýšenie o 15523,00 €

Pohľadávky krátkodobé - zvýšenie za konsolidovaný celok o **9145,81 €**

- Obec Nižná: zníženie o 5826,93 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zníženie o 913,67 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zvýšenie o 0 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zníženie o 3713,41 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 12173,00 €

Finančné účty - zvýšenie za konsolidovaný celok o **31116,50 €** v tom

- KJ Obec Nižná: zníženie o 57569,40 €

- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 31066,35 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zvýšenie o 6225,48 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 23240,07 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 28154,00 €

Časové rozlíšenie – zvýšenie za konsolidovaný celok

o **1238,65 €** v tom:

- KJ Obec Nižná: zvýšenie o 668,47 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 128,67 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zníženie o 35,00 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 383,51 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 93,00 €

Celkové pasíva sa zvýšili v roku 2023 oproti roku 2022 o **656020,45 €**. Je to z dôvodu, že sa zvýšila hodnota vlastného imania celkom o 149614,22 €, hodnota záväzkov sa zvýšila o 26698,43 €, a časové rozlíšenie sa zvýšilo o 479707,80 €.

Vlastné imanie - zvýšenie za konsolidovaný celok o **149614,22 €**

- v tom:

- KJ Obec Nižná: zvýšenie o 93639,39 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 0 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zníženie o 0 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 4459,83 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 51514,00 €

Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov – zvýšenie za konsolidovaný celok o **51960,07 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zvýšenie o 6300,01 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 0,00 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zvýšenie 0,00 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 6029,06 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 39631,00 €

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie – zvýšenie za konsolidovaný celok o **97654,15 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zvýšenie o 87339,38 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zníženie o 0,00 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zníženie o 0,00 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zníženie o 1069,23 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 11383,00 €

Záväzky - zvýšenie za konsolidovaný celok o **29195,83 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zníženie o 29904,61 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 25299,81 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zvýšenie o 3353,48 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zníženie o 30364,91 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 2921,00 €

Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy - zníženie za konsolidovaný celok o **589,86 €**

v tom: - KJ Obec Nižná: zníženie o 589,86 €

-

Dlhodobé záväzky - zníženie za konsolidovaný celok o **35071,43 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zníženie o 37427,39 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 2199,65 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná :zníženie o 126,74 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 257,05 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 26,00 €

Krátkodobé záväzky - zníženie za konsolidovaný celok o **39793,13 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zníženie o 102164,21 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zvýšenie o 28926,24 €
- KJ Základná umelecká škola Nižná : zvýšenie o 6352,22 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zvýšenie o 16074,62 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 11019,00 €

Bankové úvery – za konsolidovaný celok zvýšenie o **101732,85 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zvýšenie o 106856,85 €
- KJ Sociálny podnik: zníženie o 8124,00 €

Časové rozlíšenie – za konsolidovaný celok zvýšenie o **479707,80 €**

v tom:

- KJ Obec Nižná: zvýšenie o 480678,13 €
- KJ Základná škola s MŠ Nižná: zníženie o 502,65 €
- KJ Technické služby I. Nižná: zníženie 1075,68 €
- KJ Sociálny podnik: zvýšenie o 608,00 €
-

5. Vývoj pohľadávok a záväzkov

a) Za materskú účtovnú jednotku

5.1. Pohľadávky

Pohľadávky	Stav k 31.12 2022	Stav k 31.12 2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	18689,79	12862,86
Pohľadávky po lehote splatnosti	437,89	437,89
Spolu	19127,68	13300,75

Vývoj pohľadávok

Účet Pohľadávky	Stav k 31. 12. 2023	Stav k 31. 12. 2022	+zvýšenie -zníženie
318 Pohľadávky za rozpočtové príjmy nedaňové	8241,31	-12289,10	-4047,79
319 Pohľadávky za daňové príjmy obcí	4859,44	-6732,36	-1872,92
355 Pohľadávky voči zamestnancom	0	0	0
314 Iné pohľadávky	200,00	-106,22	93,78
Spolu	13300,75	-19127,68	-5826,93

Rozpis pohľadávok k 31. 12. 2023

Pohľadávky	Hodnota pohľadávok v €	Opis
Odberatelia	676,59	Odberateľské faktúry za služby a predaj ,nájom garáže
Pohľadávky iné	50,00	Splátky podľa uzatvorených zmlúv
	1159,18	Odpredaj bytov
Pohľadávky z daňových príjmov	4037,64	Nedoplatky na dani z nehnuteľnosti,
	821,80	Nedoplatky – daň z ubytovania
Pohľadávky nedaňové	6355,54	Odpad,
ostatné pohľadávky	200,00	Preddavky voda
Spolu	13300,75	

5.2 Závazky

Závazky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Závazky do lehoty splatnosti	474749,73	335158,13
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	474749,73	335158,13

Vývoj záväzkov

Účet Závazky	Stav k 31. 12. 2022	Stav k 31. 12. 2023	+zvýšenie -zníženie
Ost. záväzky	-282376,56	96979,18	-185397,38
Závazky do jedného roka vrátane	-192373,17	90208,96	-102164,21
Závazky dlhšie ako päť rokov	0	147969,99	147969,99
Spolu	-474749,73	335158,13	-139591,60

Rozpis záväzkov k 31. 12. 2023

Dlhodobé záväzky	244947,17 €
z toho:	
- záväzky zo sociálneho fondu /472/	1465,78 €
- ost. dlhodobé záväzky /479/ - úvery zo ŠFRB	243483,39 €
Krátkodobé záväzky	90208,96 €
z toho:	
- dodávatelia /321/	34116,20 €
- prijaté preddavky /324/	2600,02 €
- iné záväzky /379/	19102,68 €
- zamestnanci /331/	19296,02 €
- zúčtovanie s inštitúciami sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia /336/	11750,18 €
- ostatné priame dane /342/	3343,86 €
Bankové úvery	
- bankové úvery dlhodobé /461/	204856,85 €

Analýza významných položiek z účtovnej závierky:

Stav pohľadávok k 31. 12. 2023 oproti stavu k 31. 12. 2022 sa v celkovej čiastke znížil o **5826,93 €**.

Stav záväzkov k 31. 12. 2023 oproti stavu k 31. 12. 2022 sa v celkovej čiastke znížil o **139591,60 €**.

b) Za konsolidovaný celok

5.3. Pohľadávky

Pohľadávky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	62033,29	58033,10
Pohľadávky po lehote splatnosti	437,89	437,89
Spolu	62471,18	58470,99

Z toho:

Obec Nižná

Pohľadávky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	18689,79	12862,86
Pohľadávky po lehote splatnosti	437,89	437,89
Spolu	19127,68	13300,75

Základná škola s MŠ Nižná

Pohľadávky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	939,29	25,62
Pohľadávky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	939,29	25,62
Základná umelecká škola v Nižnej		
Pohľadávky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	0	0
Pohľadávky po lehote splatnosti		
Spolu	0	0

Technické služby I. Nižná

Pohľadávky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	15031,51	18744,92
Pohľadávky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	15031,51	18744,92

Obecný sociálny podnik Nižná s.r.o

Pohľadávky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	28312,00	15227,00
Pohľadávky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	28312,00	15227,00

5.2 Záväzky za konsolidovaný celok

Záväzky	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
---------	----------------------	----------------------

Závazky do lehoty splatnosti	704021,75	629157,19
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	704021,75	629157,19

Z toho:

Obec Nižná

Závazky	Stav k 31.12 2022	Stav k 31.12 2023
Závazky do lehoty splatnosti	474749,73	335158,13
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	474749,73	335158,13

Základná škola s MŠ Nižná

Závazky	Stav k 31.12 2022	Stav k 31.12 2023
Závazky do lehoty splatnosti	164775,41	133649,52
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	164775,41	133649,52

Základná umelecká škola Nižná

Závazky	Stav k 31.12 2022	Stav k 31.12 2023
Závazky do lehoty splatnosti	40960,86	47186,34
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	40960,86	47186,34

Technické služby I. Nižná

Závazky	Stav k 31.12 2022	Stav k 31.12 2023
Závazky do lehoty splatnosti	25125,64	41457,31
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	25125,64	41457,31

Obecný sociálny podnik Nižná s.r.o

Závazky	Stav k 31.12 2022	Stav k 31.12 2023
Závazky do lehoty splatnosti	59168,35	62670,58
Závazky po lehote splatnosti	0	0
Spolu	59168,35	62670,58

6. Hospodársky výsledok

Od 1. 1. 2008 sa v samospráve uplatňuje nová metodika akruálneho účtovníctva, podľa ktorého sa náklady a výnosy účtujú v časovom období, s ktorým súvisia. Nová metodika účtovania a vykazovania vo verejnom sektore priniesla efektívnejšie riadenie verejných financií a zosúladiť účtovníctvo vo verejnom sektore na Slovensku s medzinárodnými účtovnými štandardami pre verejný sektor.

Akruálny princíp je všeobecne uznávanou účtovnou zásadou. Podstatou tejto zásady je zohľadnenie všetkých nákladov a výnosov v účtovnom období, v ktorom vznikli, bez ohľadu na deň ich úhrady, inkasa alebo vyrovnania iným spôsobom. Porovnaním výnosov a nákladov vzniknutých v účtovnom období sa zistí výsledok hospodárenia za účtovné obdobie, ktorý vyjadruje zmenu majetku účtovnej jednotky. Ak sú výnosy vyššie ako náklady, výsledok hospodárenia je kladný a nazýva sa zisk. Majetok obce rastie o hodnotu zisku. Ak sú výnosy nižšie ako náklady, výsledok hospodárenia je záporný a označuje sa ako strata. Majetok obce klesá o hodnotu straty.

a) Za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2022	Skutočnosť k 31.12. 2023	+ zvýšenie - zníženie
Náklady	-2629528,96	2845472,47	215943,51
50 – Spotrebované nákupy	-153004,16	169459,74	16455,58
51 – Služby	-571218,25	668590,56	97372,31
52 – Osobné náklady	-327608,00	354458,14	26850,14
53 – Dane a poplatky	-462,09	111,48	-350,61
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	-34928,92	37813,77	2884,85
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	-252041,77	267160,77	15119,00
56 – Finančné náklady	-39846,20	10702,11	-29144,09
57 – Mimoriadne náklady	0	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	-1250419,57	1337175,90	8695,16
Výnosy	-2635828,97	2939111,86	303282,89
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	-10	621,50	611,50
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0	0	0
62 – Aktivácia	0	0	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	-2313206,35	2490128,37	176922,02
64 – Ostatné výnosy	-70187,55	52533,78	-17653,77
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	-2160,00	2160,00	0
66 – Finančné výnosy	-30024,21	14,23	-30009,98
68 – výnosy z transferov	0	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	-220240,86	393653,98	173413,12
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	-6300,01	93639,39	87339,38
59 – Dane z príjmov	0	0	0

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov:

Výška nákladov za rok 2023 v porovnaní s rokom 2022 sa zvýšila o **215943,51 €**. Podstatné zvýšenie nákladov bolo v oblasti spotrebovaného nákupu o 16455,58 €, služieb o 97372,31 €. Osobné náklady v účtovnej skupine 52 /mzdy, zákonné odvody/ boli zvýšené o 26850,14 €. V porovnaní s rokom 2022 súviselo s úpravou miezd zamestnancov a v rámci projektov.

Výnosy za rok 2023 v porovnaní s rokom 2022 boli zvýšené o **303282,89 €**. K zvýšeniu došlo hlavne vo výnosoch v skupine 63 – Daňové výnosy a výnosy z poplatkov až o 176922,02 €, U ostatných výnosoch /prevádzkovej činnosti hlavne nájomov bolo zníženie až o 17653,77 €. V účtovnej skupine 69 – Výnosy z transferov došlo k zvýšeniu o 173413,12 €, ktoré vzniklo nezúčtovaním nenávratného finančného príspevku na realizáciu projektov a zúčtovaním finančného príspevku na projekty chránených dielní.

Návrh na rozdelenie zisku za rok 2023

Za rok 2023 činili výnosy **5171210,96 €** a náklady **5025026,02 €**. Výsledok hospodárenia pred zdanením je zisk **146184,94 €**, daň z príjmov /zrážková daň z úrokov/ bola 0 € a výsledok hospodárenia po zdanení je zisk **146184,94 €**.

Výkaz ziskov a strát:	V celých eurách
Výnosy	5171210,96
Náklady	-5025026,02
Výsledok hospodárenia pred zdanením	146184,94
Daň z príjmu	0
Výsledok hospodárenia po zdanení	146184,94

Výsledok hospodárenia v obci Nižná za rok 2023 vznikol:

a/ z vlastnej činnosti obce	1662687,75 €
b/ z bežných transferov poskytnutých zriadeným RO a PO	1182784,72 €
z toho:	
- Základnej škole s MŠ Nižná	-610004,72 €
- Základná umelecká škola Nižná	-492780,00 €
- Technickým službám I. Nižná	-80000,00 €
c/ z kapitálových transferov poskytnutých zriadeným RO a PO	- 0,00 €
d/ z bežných transferov a kapitálových transferov poskytnutých cudzím subjektom	- 0,00 €

Výsledok hospodárenia v obci Nižná za rok 2023 nevznikol:

e/ pri bežných transferoch od cudzích subjektov	
f/ pri kapitálových transferoch od cudzích subjektov	0 €
C e l k o m	z i s k 93639,39 €

Prehľad výsledku hospodárenia za rok 2023 €

	Náklady	Výnosy	+ zisk - strata
a/ vlastná činnosť	-1662687,75	2939111,86	1276424,11
b/ bežné transfery poskytnuté zriadeným RO a PO	1182784,72		-1182784,72
z toho:			
- ZŠ s MŠ Nižná	610004,72		-610004,72
- ZUŠ Nižná	492780,00		-492780,00
- TS I. Nižná	80000,00		-80000,00
c/ kapitálové transfery poskytnuté zriadeným RO a PO	0		0
z toho:			
- ZŠ s MŠ Nižná	0	-	0
- ZUŠ Nižná	0	-	0
- TS I. Nižná	0	-	0

- Obecny soc. podnik Nižná s.r.o	0	-	0
d/ z bežných transferov a kapitálových transferov poskytnutých cudzím subjektom	0	-	0
e/ pri bežných transferoch od cudzích subjektov	0	-	0
f/ pri kapitálových transferoch od cudzích subjektov			0
Celkom	-2845472,47	2939111,86	93639,39

Účtovná jednotka navrhuje vykázaný kladný výsledok hospodárenia za rok 2023, ktorým je zisk v čiastke **+6300,01 €** zúčtovať na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

b) Za konsolidovaný celok

Agregovaný výkaz ziskov a strát konsolidovaného celku k 31. 12. 2023

Výkaz ziskov a strát	Obec Nižná	Základná škola s MŠ Nižná	Základná umelecká škola Nižná	Technické služby I. Nižná	Obecný soc. podnik Nižná s.r.o	Agregovaný výkaz ziskov a strát
NÁKLADY						
501 Spotreba materiálu	77373,67	214074,81	4342,66	10445,74	30552,00	336788,88
502 Spotreba energie	92086,07	137040,71	10890,00	5381,02	0	245397,80
504 Predaný tovar	0	0	0	0	0	0,00
511 Opravy a udržiavanie	235057,64	13998,09	3046,01	25393,64	23879,00	301374,38
512 Cestovné	1154,40	968,61	107,88	475,69	0	2706,58
513 Náklady na reprezentáciu	9394,24	0	0	442,59	11,00	9847,83
518 Ostatné služby	422984,28	49344,01	20810,37	8103,63	255576,00	756818,29
521 Mzdové náklady	257323,79	1180325,51	329307,79	56832,16	245770,00	2069559,25
524 Zákonne sociálne poistenie	86438,43	414535,38	116235,83	17509,94	81847,00	716566,58
527 Zákonne sociálne náklady	10695,92	46968,57	4210,80	1775,93	14636,00	78287,22
531 Daň z motorových vozidiel	0	0	0	674,29	0	674,29
538 Ostatné dane a poplatky	111,48	0	0	438,12	260,00	809,60
541 Zostatková cena predaného DHM	983,13	0	0	0	0	983,13
545 Ostatné pokuty, penále, úroky z omeškania	0,03	0	0	0	0	0,03
548 Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	36830,61	10788,99	0	1789,59	119,00	49528,19
551 Odpisy DNM a DHM	264580,77	11918,00	2837,00	47196,58	10561,00	337093,35
552 Tvorba zákonných rezerv	0	0	0	0	0	0
553 Tvorba ostatných rezerv	2580,00	0	0	0	0	2580,00

558 Tvorba opravných položiek Z prevádzkovej činnosti	0	0	0	0	0	0
561 Predané cenné papiere, podiely	0	0	0	0	0	0
562 Úroky	7872,96	0	0	0	725,00	8597,96
563 Kurzové straty	0	0	0	0	0	0
568 Ostatné finančné náklady	2829,15	1476,96	991,66	1638,97	783,00	7719,74
584 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku do RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	1239005,20	0	0	0	0	1239005,20
585 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC	19278,00	0	0	0	0	19278,00
586 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC subjektom mimo verejnej správy	78892,70	0	0	0	0	78892,7
587 Náklady na ostat. transfery	0	0	0	0	0	0
588 Náklady z odvodu príjmov	0	67671,94	26596,00	0	0	94267,94
589 Náklady z budúceho odvodu príjmov	0	15,00	0	0	0	15,00
591 Splatná daň z príjmov – zrážková daň z úrokov	0	0	0	0	0	0
SPOLU	2845472,47	2149126,58	519376,00	178097,89	664719,00	6356791,94
VÝNOSY						
602 Tržby z predaja služieb	621,50	138065,18	26596,00	962,97	546977,00	713222,65
604 Tržby za tovar	0	0	0	0	0	0
624 Aktivácia dlhod.hm.maj.	0	0	0	0	0	0
632 Daňové výnosy	2398424,97	0	0	0	0	2398424,97
633 Výnosy z poplatkov	91703,40	0	0	0	0	91703,40
641 Tržby z predaja DHM	10586,55	0	0	0	0	10586,55
642 Tržby z predaja materiálu	0,00	0	0	0	0	0
645 Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania	150,00	0	0	0	0	150,00
648 Ostatné výnosy	41797,23	7522,81	0	45489,34	169648,00	264457,38
653 Zúčtovanie ostat. rezerv	2160,00	0	0	0	0	2160,00
661 Tržby z predaja cenných papierov	0	0	0	0	0	0,

662 Úroky	14,23	0	0	0	0	14,23
687 Výnosy z bežných transferov od ostatných subjektov	0	0	0	0	0	0
691 Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC v RO a PO zriadených obcou, VÚC	0	610004,72	486143,00	80000,00	0	1176147,72
692 Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC v RO a PO zriad. obcou alebo VÚC	0	11301,68	2837,00	47196,58	0	61335,26
693 Výnosy samosprávy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy	145203,91	1381615,87	3800,00	5088,55	0	1535708,33
694 Výnosy samosprávy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy	150867,13	616,32	0	0	0	151483,45
695 Výnosy samosprávy z bežných transferov od Európskych spoločenstiev	0	0	0	0	0	0
697 Výnosy samosprávy z bežných transferov od ostatných subjektov verejnej správy	3300,00	0	0	0	0	3300,00
699 Výnosy samosprávy z odvodu rozpočtových príjmov	94282,94	0	0	0	0	94282,94
SPOLU	2939111,86	2149126,58	519376,00	178737,44	716625,00	6502976,88
	0	0	0	0		0
Výsledok hospodárenia po zdanení +zisk/-strata	93639,39	0	0	639,55	51906,00	146184,94

Prehľad konsolidačných operácií vo Výkaze ziskov a strát:

Výkaz ziskov a strát	Spolu EUR	Konsolidačné operácie:
NÁKLADY:		
1/ Agregované náklady:	6356791,94	
2/ Eliminácia za:		

- Obec Nižná	-1237482,98	584 Náklady na transfery z rozpočtu obce do: RO / ZŠ 610004,72+ 11301,68 RO /ZUŠ/ 486143,00+ 2837,00 PO /TS / 80000,00+ 47196,58
- Základná škola s MŠ Nižná	-67686,94	518 Mzdové náklady - 0 588 Náklady z odvodu príjmov /obec/ - 67671,94 589 náklady budúcich období - 15,00
- Základná umelecká škola Nižná	-26596,00	521 Mzdové náklady - 588 Náklady z odvodu príjmov /obec/ -26596,00 Náklady z budúcich odvodov - 0,00
- Technické služby I. Nižná	0	
- Obecný sociálny podnik Nižná s.r.o	0	501 spotreba materiálu - 511 opravy a udržovanie - 518 ostatné služby - 1522,22
	0	
	0	
Spolu eliminácia	-1331765,92	
3/ Konsolidované náklady	5025026,02	
Výkaz ziskov a strát	Spolu EUR	Konsolidačné operácie:
VÝNOSY:		
1/ Agregované výnosy	6502976,88	
2/ Eliminácia za:		
- Obec Nižná	-94282,94	633 Výnosy z poplatkov /ZŠ/ 0 633 Výnosy z poplatkov /obec/ 0 648 Ostatné výnosy /TS/ 0 694 Výnosy z kapit. transferov/ obec'/ 0 699 Výnosy z odvodu rozp. príjmov /ZŠ/ -67671,94 Výnosy budúcich období - 15,00 699 Výnosy z odvodu rozp. príjmov/ZUŠ/ -26596,00
- Základná škola s MŠ Nižná	-621306,40	691 Výnosy z BT /obec/ -610004,72 692 Výnosy -11301,68
- Základná umelecká škola Nižná	-488980,00	691 Výnosy z BT /obec/ - 486143,00 692 Výnosy/ -2837,00
Technické služby	-127196,58	691 Výnosy z BT /obec/ -80000,00 692 Výnosy - 47196,58
- Obecný sociálny podnik Nižná s.r.o	0	602 tržby z predaja služieb
	0	
Spolu eliminácia	-1331765,92	
	0	
3/ Konsolidované výnosy	5171210,96	

Výsledok hospodárenia po agregácii	146184,94	Z i s k
	0	daň
Výsledok hospodárenia po konsolidácii	146184,94	Z i s k

Konsolidovaný výkaz ziskov a strát k 31. 12. 2023

Výkaz ziskov a strát	Agregovaný výkaz ziskov a strát	Eliminácia nákladov	Eliminácia výnosov	Konsolidovaný výkaz ziskov a strát
NÁKLADY				
501 Spotreba materiálu	336788,88	0	0	336788,88
502 Spotreba energie	245397,80	0	0	245397,80
504 Predaný tovar	0,00	0	0	0,0
511 Opravy a udržiavanie	301374,38	0	0	301374,38
512 Cestovné	2706,58	0	0	2706,58
513 Náklady na reprezentáciu	9847,83	0	0	9847,83
518 Ostatné služby	756818,29	1522,22	0	758340,51
521 Mzdové náklady	2069559,25	0	0	2069559,25
524 Záonné sociálne poistenie	716566,58	0	0	716566,58
527 Záonné sociálne náklady	78287,22	0	0	78287,22
528 Ostatné sociálne náklady	674,29	0	0	674,29
531 Daň z motorových vozidiel	809,60	0	0	809,60
538 Ostatné dane a poplatky	983,13	0	0	983,13
541 Zostatková cena DHM	0,03	0	0	0,03
545 Ostatné pokuty ,penále a úroky z omeškania	49528,19	0	0	49528,19
546 Odpis pohľadávky	337093,35	0	0	337093,35
548 Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	0	0	0	0
551 Odpisy DNM a DHM	2580,00	0	0	2580,00
553 Tvorba ostatných zákonných rezerv z prevádzkovej činnosti	0	0	0	0
558 Tvorba ostatných opravných položiek z revádzkovej činnosti	0	0	0	0
561 Predané cenné papiere a podiely	8597,96	0	0	8597,96

562 Úroky	0	0	0	0
568 Ostatné finančné náklady	7719,74	0	0	7719,74
584 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku do RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	1239005,20	-1239005,20	0	0,0
585 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC	19278,00	0	0	19278,00
586 Náklady na transfery z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC mimo verejnej správy	78892,7	0	0	78892,70
587 Náklady na ostatné transfery	0	0	0	0
588 Náklady z odvodu príjmov	94267,94	-94267,94	0	0
589 Náklady z budúceho odvodu príjmov	15,00	-15,00	0	0
591 Splatná daň z príjmov – zrážková daň z úrokov	0	0	0	0
SPOLU	6356791,94	-1331765,92	0	5025026,02
VÝNOSY				
602 Tržby z predaja služieb	713222,65	0	0	713222,65
604 Tržby za tovar	0	0	0	0,00
624 Aktivácia dlhodobého hmotného majetku	0	0	0	0,00
632 Daňové výnosy	2398424,97	0	0	2398424,97
633 Výnosy z poplatkov	91703,40	0	0	91703,40
641 Tržby z predaja DHM	10586,55	0	0	10586,55
642 Tržby z predaja materiálu	0	0	0	0,00
645 Ostatné pokuty a penále	150,00	0	0	150,00
648 Ostatné výnosy	264457,38	0	0	264457,38
652 Zúčtovanie zákon. Rezerv	2160,00	0	0	2160,00
661 Tržby z predaja cenných papierov	0	0	0	0
662 Úroky	14,23	0	0	14,23
687 Výnosy z bežných transferov od ostatných subjektov mimo verejnej správy	0	0	0	0,00
691 Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	1176147,72	0	-1176147,72	0,00

692 Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu VÚC v RO a PO zriad. obcou alebo VÚC	61335,26	0	-61335,26	0,0
693 Výnosy samosprávy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy	1535708,33	0	0	1535708,33
694 Výnosy samosprávy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy	151483,45	0	0	151483,45
696 Výnosy samosprávy z kapitálových transferov od Európskych spoločností	0	0	0	0
697 Výnosy samosprávy z bežných transferov od ostatných subjektov verejnej správy	3300,00	0	0	3300,00
699 Výnosy samosprávy z odvodu rozpočtových príjmov	94282,94	0	-94282,94	0,0
SPOLU	6502976,88	0	-1331765,92	5171210,96
Výsledok hospodárenia po zdanení +zisk/-strata	146184,94	0	0	146184,94

Hospodársky výsledok za konsolidovaný celok **146184,94 €**

7. Ostatné dôležité informácie

7.1 Prijaté granty a transfery

V roku 2023 Obec Nižná prijala nasledovné **bežné granty a transfery**:

P.č.	Poskytovateľ	Suma v €	Účel
	Granty:		
	Spolu granty	0	
	Transfery:		
1.	Regionálny úrad školskej správy v Žiline	1085223,00	prenesené kompetencie
2.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	52,00	Prenesené kompet. – jazykové kurzy UA
3.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	10963,00	vzdelávacie poukazy
4.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	6081,00	dopravné
5.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	30116,00	štátny príspevok predškolač
6.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	28752,00	asistent učiteľa
7.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	8565,00	učebnice
8.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	4756,82	odchodné
9.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	5089,00	Lyžiarsky výcvik
10.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	4100,00	Škola v prírode
11.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	4660,00	Špecifiká - podpora dig.transf.
12.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	21101,00	Špecifiká- šk. potreby, integrácia žiakov UA

13.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	10200,00	Špecifiká – školský digitálny koordinátor
14.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	3800,00	Čarovná flauta
15.	Reg. úrad šk. správy v Žiline	1500,00	Čítame pre radosť 2.etapa
16.	Min. Školstva vedy a výskumu a športu SR	40096,42	Metodicko-pedagogické centrum pre MŠ – Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II
17.	Min. Školstva vedy a výskumu a športu SR	44892,33	Metodicko-pedagogické centrum pre ZŠ – Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II
18.	Min. Školstva vedy a výskumu a športu SR	17619,00	Národný úrad vzdelávania a mládeže pre MŠ – „Podpora pomáhajúcich profesií 3“
19.	Min. Školstva vedy a výskumu a športu SR	24663,50	Národný úrad vzdelávania a mládeže pre ZŠ – „Podpora pomáhajúcich profesií 3“
20.	Ministerstvo investícií, Reg. Rozvoja a informácie SR	153400,00	Zabezpečenie základných potrieb a podpory osôb s dočasným útočiskom v obci Nižná
21.	Ministerstvo financií SR	50714,32	Krytie výdavkov v dôsledku inflácie
22.	Ministerstvo vnútra SR	9606,95	matričná činnosť
23.	Ministerstvo vnútra SR	1302,84	register obyvateľov SR
24.	Ministerstvo vnútra SR	147,60	register adries obyvateľov SR
25.	Ministerstvo vnútra SR	4859,75	Voľby do NR SR
26.	Ministerstvo vnútra SR	642,16	Referendum 2023
27.	Min. dopravy, výstavby a RR SR	5987,93	stavebný poriadok, spoločná úradovňa
28.	Krajský úrad životného prostr.	436,87	Prenesený výkon št. správy na živ. prostredie
29.	Min. dopravy, výstavby a RR SR	170,55	prenesený výkon miestne a účelové komunikácie
30.	Okresný úrad Tvrdošín	106445,00	Humanitárna pomoc odídencom z Ukrajiny
31.	Okresný úrad Tvrdošín	11221,40	Mimoriadna situácia – snehová kalamita
32.	ÚPSVaR Námestovo	63806,90	Dotácia školská jedáleň „strava zadarmo“
33.	ÚPSVaR Námestovo	2310,89	Aktivačné služby
34.	ÚPSVaR Námestovo	180,00	Rodinné prídavky
35.	Dobrovoľná požiarna ochrana	3000,00	Dobrovoľný hasičský zbor dotácia
36.	PPD „Orava“ Nižná	300,00	Prijatý finančný dar – účta k starším
	Spolu transfery	1766763,23	
	Spolu bežné transfery a granty	1766763,23	

Granty a transfery boli účelovo viazané a boli použité v súlade s ich účelom. Nevyučované fin.prostriedky vo výške **31528,25 €** budú prenesené do roku 2024 na ďalšie použitie.

V roku 2023 Obec Nižná prijala nasledovné kapitálové transfery :

P. č.	Poskytovateľ	Suma v €	Investičná akcia
1.	Ministerstvo investícií RRAI SR	136341,14	Projekt „Zlepšenie technického vybavenia odborných učební ZŠ s MŠ Nižná“
2.	Ministerstvo životného prostredia SR	364867,62	Projekt „Zberný dvor v obci“
3.	ŽSK	1400,00	Pltnický deň – Nožnicový pártý stan BEG HEXAGON EXTREME 4xm
	Spolu kapitálové transfery	502608,76	

V roku 2023 rozpočtová organizácia Základná škola s MŠ Nižná 487, 027 43 Nižná prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v €
Granty:		
	Spolu granty	0
Transfery:		
Obec Nižná	prenesené kompetencie	1085223,00
Obec Nižná	Prenesené kompet. – jazykové kurzy UA	52,00
Obec Nižná	vzdelávacie poukazy	10963,00
Obec Nižná	dopravné	6081,00
Obec Nižná	štátny príspevok predškolačů	30116,00
Obec Nižná	asistent učiteľa	28752,00
Obec Nižná	učebnice	8565,00
Obec Nižná	odchodné	4756,82
Obec Nižná	Lyžiarsky výcvik	5089,00
Obec Nižná	Škola v prírode	4100,00
Obec Nižná	Špecifiká - podpora dig.transf.	4660,00
Obec Nižná	Špecifiká- podpora začlenenia detí UA	21101,00
Obec Nižná	Špecifiká – školský digitálny koordinátor	10200,00
Obec Nižná	Čítame pre radosť 2.etapa	1500,00
Obec Nižná	Metodicko-pedagogické centrum pre MŠ – Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II	40096,42
Obec Nižná	Metodicko-pedagogické centrum pre ZŠ – Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II	44892,33
Obec Nižná	Národný úrad vzdelávania a mládeže pre MŠ – „Podpora pomáhajúcich profesií 3“	17619,00
Obec Nižná	Metodicko-pedagogické centrum pre ZŠ „Podpora pomáhajúcich profesií 3“	24663,50
Obec Nižná	Dotácia školská jedáleň „strava zadarmo“	47842,20
	Spolu:	1396272,27

Normatívne a nenormatívne finančné prostriedky určené na prenesené kompetencie boli zasielané z Reg. úrad šk. správy v Žiline na Obec Nižná. Obec je prechodná stanica cez ktorú sa poukazujú transfery z RÚŠS na Základnú školu ako aj dávky pre deti v hmotnej núdzi prijaté z ÚPSVaR.

V roku 2023 rozpočtová organizácia Základná umelecká škola A. Habovštiaka Nižná 487, 027 43 Nižná prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v €
Granty:		
	Spolu granty	0
Transfery:		
Obec - zriaďovateľ	Čarovná flauta	3800,00
	Spolu transfery	3800,00

Základná umelecká škola každý rok usporadúva celoslovenskú súťaž Čarovná flauta na ktorú finančne prispieva aj Reg. úrad šk. správy v Žiline cestou Obce Nižná. Obec je prechodná stanica cez ktorú sa poukazujú transfery z RÚŠSv Žiline na Základnú umeleckú školu.

V roku 2023 [príspevková organizácia Technické služby I. Nižná](#) prijala nasledovné transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v €
Obec Nižná	kapitálový transfer	0
Obec Nižná	Bežný transfer na prevádzku príspevkovej organizácie	80000,00
	Spolu	80000

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

- Bežný transfer na činnosť príspevkovej organizácie v sume 165000,00 €

V roku 2023 [Obecný sociálny podnik. Nižná s.r.o](#) prijala bankový úver:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v €
Slovenská sporiteľňa	Úver dňa 25.7.2022	19600,00
	Splátka v roku 2022	-2031,00
	Splátka v roku 2023	-8124,00
	Spolu k 31,12,2023	9445,00

Zostatok k 31.12.2023 9445,00,00 € splátka: 10155,00 €

7.2 Poskytnuté dotácie

V roku 2023 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 15/2008 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v €
Bežné výdavky:		
Telovýchovná jednota - bežné výdavky	Činnosť	18273,00
Futbalový klub - bežné výdavky	Činnosť	15000,00

Florbalový klub	činnosť	17000,00
Oravaman	Činnosť	3400,00
Jednota dôchodcov Nižná	Činnosť	4800,00
OZ „Iný prístup detí v rovnováhe“	Činnosť	1500,00
OZ ZOEE Materské centrum Dupajda	Činnosť	8000,00
Občianske združenie „Harlekýn“	Činnosť	2500,00
Občianske združenie „Folklórny súbor Nižná Ves“	Činnosť	2260,00
Občianske združenie „ORFIKLUB“	Činnosť	3000,00
Mesto Trstená „CVČ“	Činnosť	330,00
Mesto Námestovo „CVČ“	Činnosť	89,70
	Spolu:	76152,70
Vytrvalostný beh – Michal Tuka	Činnosť	340,00
Klub dôchodcov Nižná	Činnosť	270,00
Združenie zdravotne postihnutých Nižná	Činnosť	617,20
	Spolu:	1227,20

7.3 Významné investičné akcie v roku 2023

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2023:

obec vo výške: 1043555,73 €

a) verejná správa:

• Projekt „Zlepšenie tech. Vybavenia odborných učební ZŠ s MŠ Nižná“	172377,73 €
• Projekt „Zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kult. dome Nižná	217373,04 €
• Vypracovanie proj .dokument. pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie pre Domov soc. Služieb Nižnej	30000,00 €
• Osobný automobil Hyundai TUC 1.6 TGDI 7DCT 4WD	34742,00 €
• Vypracovanie proj .dokument pre st. povolenie s názvom „Turistické centrum“ v priestoroch štadióna v Nižnej	9999,00 €
• Podlahový automat Karcher BR 45/22	4921,20 €
• Mulčovacia kosačka	2504,00 €
Spolu v sume:	513298,22 €

b) Ekonomická oblasť:

• Snehová fréza LUMAG SFK 80	1945,50 €
------------------------------	-----------

c) Ochrana životného prostredia:

• Projekt „Zberný dvor v obci“	
Teleskopický manipulátor MANITOU MLT 625 75 H	88500,00 €
Šmykom riadený nakladač Gehl R165	52800,00 €
Sklopný náves JOSKIN Delta Cap 5025/12 SR 10	28500,00 €
Traktor ZETOR PROXIMA HS 100-ZT 9542,31-70,4 KW	66960,00 €

Predný TBZ (diel) Zetor Proxima	3540,00 €
Realizácia stavieb	230925,57 €
Spolu v sume:	471225,57

d) Bývanie a občianska vybavenosť:

• predaj, odkúpenie, vysporiadanie pozemkov – OVS	11609,52 €
• strecha kultúrny dom	10908,00 €

Spolu v sume:	22517,52 €
----------------------	-------------------

e) Rekreačia, kultúra, náboženstvo:

• Nožnicový pártý stan BIG HEXAGON EXTREME 4x8	1867,00 €
• Pasportizácia cintorína	2701,92 €
• Prístrešok na smeti na cintoríne	30000,00 €

Spolu v sume:	34568,92 €
----------------------	-------------------

7.4 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Základnými dokumentmi strategického plánovania obce Nižná sú:

1. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nižná pre obdobie 2013 – 2023

ako strednodobý strategický dokument určuje smerovanie samosprávy definovaním konkrétnych cieľov a priorit v oblastiach:

- občianska infraštruktúra,
- ľudské zdroje, sociálne služby a zdravotníctvo,
- technická infraštruktúra a životné prostredie,
- hospodárstvo a ekonomika,
- cestovný ruch, cezhraničná spolupráca a regionálny rozvoj, - poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka, - informačné technológie.

Tento dokument bol schválený Obecným zastupiteľstvom v Nižnej dňa 25.5.2016 uznesenie č.9/3/2016. Pomáha pri čerpaní prostriedkov zo Štrukturálnych fondov Európskej únie, štátnych podporných programov a schém štátnej pomoci ako aj iných podporných programov či nástrojov a to nielen mestu, ale aj všetkým organizáciám sídlilacím na území mesta. Dokument je dôležitý aj pri rokovaniach s investormi, pri presadzovaní záujmov občanov obce, vytvára rámec pre pôsobenie všetkých subjektov na území obce.

2. Územný plán Obce Nižná

Cieľom návrhu riešenia územného plánu Obce Nižná je komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia jednotlivých činností v území v súlade s princípmi udržateľného rozvoja. Ciele a smerovanie rozvoja územia územný plán podriaďuje ochrane a rozvoju životného prostredia, kultúrno-historických a prírodných hodnôt územia, pričom využíva možnosti optimálneho využitia zdrojov a rezerv územia na jeho spoločensky najefektívnejší urbanistický rozvoj.

Základné ciele smerovania našej obce:

- všetko úsilie sústrediť na zabezpečenie kultúrneho, bezpečného a pokojného života občanov obce,
- sústrediť pozornosť na vypracovanie kvalitných a úspešných projektov pre čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ s cieľom zamerať sa na vytváranie nových pracovných príležitostí a skvalitňovanie podmienok života v našej obci,
- vytvárať podmienky na spoluprácu s investormi, ktorí na území našej obce chcú zabezpečiť nové pracovné príležitosti,
- skvalitňovať a modernizovať infraštruktúru obce, najmä investíciami subjektov, ktorým prináleží vlastníctvo či správa majetku /vodárne, plynárne, elektrárne, dopravné komunikácie a pod./
- vytvárať podmienky pre individuálnu výstavbu a výstavbu nájomných bytov s možnosťami realizácie potrebnej infraštruktúry daných lokalít, 1
- spolupracovať a vytvárať podmienky pre Národnú diaľničnú spoločnosť pri výstavbe rýchlostnej cesty R3 v úseku Nižná –Tvrdošín,
- pripraviť a schváliť aktualizáciu územného plánu Nižnej s cieľom vytvárať podmienky pre ich ďalší rozvoj,

- vytvárať podmienky pre sústavné skvalitňovanie nášho životného prostredia s cieľom si udržať povesť čistej a zelenej obce,
- dialóg medzi starostom, poslancami, pracovníkmi obce, jeho organizáciami a občanmi, ktorým záleží na ďalšom osude obce.

Predpokladané investičné a neinvestičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- obec

rozširovanie a skvalitňovanie bezpečnostných chodníkov, oprava a označenia miestnych komunikácií, budovanie nových vetiev verejného osvetlenia, výstavba a obnova mostov a lávok, údržba miestnych komunikácií v lokalitách, vybudovanie MK k vleku, prepájanie lokality IBV s priemyselnou zónou – nemotorová doprava, pozemkové vysporiadanie, dobudovanie verejného osvetlenia, sprístupňovanie nevyužívaných budov pre rozvoj MSP.

7.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu osobitnú významnú udalosť.